

INTERVENȚIA ÎN CAZURILE DE EXPLOATARE ȘI ABUZ SEXUAL ASUPRA COPILOR

Materiale de instruire

www.coe.int/children

Construirea unei Europe
pentru și cu copii

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

INTERVENȚIA ÎN CAZURILE DE EXPLOATARE ȘI ABUZ SEXUAL ASUPRA COPIILOR

Materiale de instruire

Autor:

Kieran McGrath

Ediția engleză:

*INTERVENING IN CASES OF CHILD SEXUAL
EXPLOITATION AND ABUSE: Training materials*

Opiniile exprimate în prezenta lucrare aparțin autorului și nu reflectă neapărat politica oficială a Consiliului Europei.

Toate drepturile sunt rezervate. Nicio parte a prezentei publicații nu poate fi tradusă, reprodusă sau transmisă, sub nicio formă sau prin niciun fel de mijloace, electronice (Internet etc.) sau mecanice, inclusiv fotocopiere, înregistrare sau orice sistem de stocare sau recuperare de informații, fără permisiunea prealabilă în scris a Direcției de Comunicare (F-67075 Strasbourg Cedex sau publishing@coe.int).

Toate cererile privind reproducerea sau traducerea integrală sau parțială a acestui document trebuie adresate Direcției de Comunicare. Toate celelalte corespondențe referitoare la această publicație ar trebui să fie adresate Direcției Drepturile Copilului; children@coe.int

Copertă și machetă: Foxtrot SRL

© Fotografie copertă: Imagine folosită sub licența Shutterstock.com

© Consiliul Europei, decembrie 2020

Intervenția în cazurile de exploatare și abuz sexual asupra copiilor: Materiale de instruire

Text elaborat și folosit cu permisiunea Consiliului Europei. Această traducere neoficială este publicată în coordonare cu Consiliul Europei, dar cu responsabilitatea unică a traducătorului.

© Consiliul Europei, decembrie 2020

Aceste materiale de instruire au fost elaborate în cadrul proiectului „Combaterea violenței împotriva copiilor în Republica Moldova”

MULȚUMIRI

Materialele de instruire privind intervenția în cazurile de exploatare și abuz sexual asupra copiilor (Materiale de instruire) au fost elaborate sub auspiciile Diviziei pentru drepturile copiilor a Departamentului pentru Drepturile Copilului și Valorile Sportului, în cadrul proiectului Consiliului European „Combaterea violenței împotriva copiilor în Republica Moldova”.

La pregătirea acestui Material de instruire, au fost luate în considerare cadrul juridic național relevant și standardele internaționale, precum și alte materiale și documente relevante.

Acest Material de instruire a fost elaborat de consultantul internațional **Kieran McGrath**, Director al Institutului Irish Child & Family și anterior al Unității St Clare, un centru specializat în evaluarea și tratamentul abuzului sexual asupra copiilor din cadrul Spitalului Universitar pentru Copii, Dublin, și consultant în Programul ATURA'T din Palma, Mallorca, Spania. Kieran McGrath a beneficiat de contribuția neprețuită a consultantului național, Mariana Ianachevici, Director executiv al Asociației pentru Abilitarea Copilului și Familiei AVE Copiii, cofondator și membru al Consiliului de administrație al Alianței ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei, precum și al Rețelei regionale pentru copii ChildPact. **Mariana Ianachevici** este un expert recunoscut în protecția copilului, cu o vastă experiență de activitate în domeniul societății civile, în Republica Moldova și în străinătate.

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	8
INTRODUCERE	11
1. CONSIDERAȚII GENERALE DESPRE EXPLOATAREA ȘI ABUZUL SEXUAL ASUPRA COPIILOR	12
1.1 SEMNE CARE INDICĂ ABUZ SEXUAL ASUPRA UNUI COPIL	12
1.2 CINE COMITE ABUZ SEXUAL ASUPRA COPIILOR?	13
1.3 COMPORTAMENTUL DE ADEMENIRE (GROOMING)	13
1.4 IDENTIFICAREA SEMNELOR DE EXPLOATARE SEXUALĂ A COPIILOR	14
1.5 CUM ARE LOC EXPLOATAREA SEXUALĂ?	14
1.6 REACȚIILE VICTIMELOR	15
1.7 CINE ESTE MAI EXPUS RISCULUI?	15
1.8 CE FACTORI CRESC RISCUL?	16
1.9 ABUZUL SEXUAL ASUPRA COPIILOR ÎN MEDIUL ONLINE	16
2. IMPACTUL EXPLOATĂRII ȘI ABUZULUI SEXUAL A COPIILOR	18
2.1 CONSECINȚELE PSIHOLOGICE IMEDIATE	18
2.2 EFECTE PE TERMEN LUNG	19
2.3 DECE UNII COPII NU PAR A FI AFECTAȚI?	19
2.4 CONSECINȚE ALE ABUZULUI SEXUAL MANIFESTATE ÎN COPILĂRIE	19
2.5 CONSECINȚE ALE ABUZULUI SEXUAL MANIFESTATE ÎN ADOLESCENȚĂ	19
2.6 FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ URMĂRILE NEGATIVE LA COPIII VICTIME ALE ABUZURILOR SEXUALE	21
2.7 CONSECINȚELE ABUZULUI SEXUAL ÎN COPILĂRIE MANIFESTATE LA MATURITATE	21
3. DE CE ARE LOC ABUZUL SEXUAL ASUPRA COPIILOR	23
3.1 TEORIA CELOR PATRU FACTORI A LUI FINKELHOR	24
4. ELEMENTE DISTINCTIVE ALE COMPORTAMENTULUI SEXUAL NORMAL, PROBLEMATIC ȘI ABUZIV LA COPII ȘI ADOLESCENȚI	26
4.1 COMPORTAMENTUL SEXUAL NORMAL, PROBLEMATIC ȘI ABUZIV	26
4.2 COMPORTAMENTUL SEXUAL PROBLEMATIC	27
4.3 FUNCȚIA SAU SEMNIFICAȚIA COMPORTAMENTULUI	27
4.4 CÂND COMPORTAMENTUL SEXUAL AL ADOLESCENȚILOR ESTE ABUZIV?	28
4.5 FACTORI CARE POT DETERMINA COPIII SĂ FIE MAI VULNERABILI LA DEZVOLTAREA UNUI COMPORTAMENT SEXUAL ABUZIV	28
4.6 CUM SE STABILEȘTE CE ESTE NORMAL, PROBLEMATIC SAU ABUZIV	29
4.7 GAMA COMPORTAMENTULUI SEXUAL LA COPIII DE 0–12 ANI	29
4.8 GAMA COMPORTAMENTULUI SEXUAL LA ADOLESCENȚII DE 13–18 ANI	30
4.9 GAMA CONSTRÂNGERII SAU PRESIUNII	31
4.10 CE ESTE „EXPERIMENTAREA SEXUALĂ”?	32
4.11 CONSIMȚĂMÂNTUL REAL	33

5. DEPISTAREA ȘI MANAGEMENTUL SESIZĂRILOR DE ABUZUL SEXUAL ASUPRA COPIILOR	35
5.1 EVALUAREA INIȚIALĂ A UNUI MOTIV DE ÎNGRIJORARE	35
5.2 DISCUȚIILE CU COPIII DESPRE PRETINSELE CAZURI DE ABUZ SEXUAL ASUPRA COPIILOR: „INTERVIUL DE PROTECȚIE”	36
5.3 FACTORII CARE POT ÎMPIEDICA ANALIZA ADECVATĂ A CIRCUMSTANȚELOR	37
5.4 POSIBILE URMĂRI ALE EVALUĂRII SPECIALISTULUI	38
5.5 PLAN DE ACȚIUNI PENTRU PROTECȚIA COPILULUI	38
5.6 SESIZAREA MEDICULUI LEGIST	39
6. ALTE ASPECTE IMPORTANTE	40
6.1 DREPTURILE COPILULUI	40
6.2 DREPTURILE PĂRINȚILOR	40
6.3 IMPORTANȚA CONFIDENȚIALITĂȚII	40
6.4 IMPARȚIALITATEA ȘI ECHITATEA PROCEDURALĂ	41
7. COMENTARIILE FINALE	42
8. ÎNTREBĂRI FRECVENTE	43

ABREVIERI

Convenția Lanzarote	Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării și abuzurilor sexuale
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
ONG	Organizație neguvernamentală

CUVÂNT ÎNAINTE

Violența sexuală este o problemă majoră la nivel global. Copiii reprezintă o mare parte din victimele acestui tip de violență. Consiliul Europei estimează că abuzul sexual asupra copiilor (ASC) afectează unul din cinci copii în Europa¹, iar Organizația Mondială a Sănătății (OMS) a caracterizat prejudiciul cauzat de violența sexuală drept o „problemă globală de sănătate publică cu proporții epidemice”². Raportul global privind violența sexuală³ menționează că „una din cinci fete a fost abuzată sexual în timpul copilăriei; în unele țări, numărul este mai aproape de una din trei. Optsprezece la sută din fete și șapte la sută din băieți au fost abuzați sexual pe parcursul vieții”.

Deși OMS continuă să afirme că „prejudiciul cauzat de violența sexuală este asociat cu o mulțitudine de probleme sociale de sănătate mintală”, se observă, de asemenea, într-o notă mai optimistă, că același prejudiciu „este cel mai evitabil factor al bolilor mintale la copii și adulți”.

INIȚIATIVELE GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

Autoritățile Republicii Moldova în spiritul intervențiilor pozitive, de prevenire, au depus în ultimii ani eforturi majore în vederea abordării problemei abuzului sexual asupra copiilor. Aceste eforturi au fost sprijinite în mod activ de Consiliul Europei.

Un raport elaborat la solicitarea Guvernului Republicii Moldova menționează că „violența împotriva copiilor și tinerilor este o problemă socială semnificativă cu multiple consecințe economice, de sănătate publică, juridice și educaționale, care afectează multe aspecte ale unei societăți”⁴.

În anul 2019, ca parte a Planului de Acțiune al Consiliului Europei pentru Republica Moldova (2017–2020)⁵, de către Jean Claude Legrand, a fost realizat un studiu de referință⁶. Acesta stabilește un plan de acțiune care urmărește să sprijine implementarea Convenției Consiliului

-
1. Romeo-Biedma, J. & Horno, P. (2010) *Kiko și mâna – Manual de instruire pentru formatori*. Disponibil la: <https://rm.coe.int/kiko-hand-tfort-manual-web-romanian-rm/1680a271d8>
 2. Organizația Mondială a Sănătății (2014) *Raport global privind violența sexuală*. Geneva: OMS (versiunea originală în limba engleză) http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/status_report/2014/en/
 3. Ibidem.
 4. Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova (2020) *Sondaj privind violența împotriva copiilor și tinerilor din Republica Moldova*.
 5. Planul de acțiune al Consiliului Europei pentru Republica Moldova (2017–2020), aprobat de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la 01 februarie 2017 (CM / Del / Dec (2017) 1276 / 2.1bisa), disponibil la: <https://rm.coe.int/final-approved-ap-moldova-2017-2020-en-prems-2-/168071bcd2>
 6. J. C. Legrand (2019) *Studiu de referință privind problemele sistemice care afectează răspunsul sistemului de protecție a copilului la exploatarea și abuzul sexual al copiilor în Republica Moldova*. Consiliul Europei.

Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (Convenția Lanzarote)⁷. În special, studiul contribuie la obținerea rezultatului imediat nr. 1.2 al Proiectului⁸, care are drept scop „consolidarea capacității sistemului de protecție a copilului de a proiecta și pune în aplicare măsuri și răspunsuri în cazurile de abuz sexual și exploatare sexuală a copiilor”. Respectivul este conform cu recomandarea OMS potrivit căreia o strategie cheie de prevenție trebuie să pună accent pe „identificarea victimei, îngrijire și programe de sprijin”⁹.

NECESITATEA INSTRUIRII PROFESIONIȘTILOR

Planul de acțiune al Consiliului Europei reflectă necesitatea identificată clar de a furniza instruire profesioniștilor care urmează să-l implementeze și să intervină efectiv în cazurile suspecte de abuz sexual asupra copiilor.

Studiul de referință (2019)¹⁰, printre recomandările principale, menționează a) implementarea de ghiduri pentru autoritățile locale în scopul asigurării ca plasamentul de urgență pentru copiii victime ale abuzului sexual să fie organizat în mod sistematic, atunci când acest lucru este în interesul superior al copilului, precum și b) dezvoltarea unor mecanisme de plângere, accesibile și prietenoase, care să permită copiilor aflați în toate tipurile de îngrijire alternativă, să solicite ajutor în caz de riscuri grave de exploatare și abuz sexual.

RĂSPUNSURI COORDONATE PENTRU VICTIMELE ABUZULUI ȘI EXPLOĂTĂRII SEXUALE A COPIILOR

Atingerea obiectivelor de mai sus depinde de un răspuns bine coordonat din partea profesioniștilor instruiți corespunzător, pornind de la primii – cei împuterniciți să primească o sesizare privind un caz suspect de abuz sexual asupra copiilor. În cazul Republicii Moldova, aceștia sunt denumiți „specialiști” și sunt mandatați în mod specific să acționeze pentru protecția copiilor expuși riscului, în temeiul art. 20 din Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți¹¹.

Unu din rolurile cheie ale specialistului constă în realizarea a ceea ce este denumit „interviul de protecție”, definit ca „prima discuție cu copilul purtată de managerul de caz sau de un alt specialist prezent la locul aflării copilului în procesul evaluării inițiale, în cazul în care realizarea interviului de protecție de către specialistul respectiv corespunde necesităților specifice și interesului superior al copilului, în scopul stabilirii gradului de securitate a copilului și informării acestuia despre drepturile sale, serviciile de asistență, măsurile de protecție”¹².

Aceste Materiale de instruire stabilesc rezumate ale principalelor domenii de cunoștințe în vederea sprijinirii intervenției adecvate a asistenților sociali / altor specialiști din Republica Moldova atunci când fac demersuri pentru a aborda abuzul și exploatarea sexuală a copiilor. Profesioniștii trebuie să dețină definiții clare a ceea ce înseamnă abuz. În cazul abuzului sexual

-
7. Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale, Lanzarote, 25 octombrie 2007. Disponibilă la: <https://rm.coe.int/conventia-lanzarote-brosura-ro/16809508ee>
 8. Este vorba despre Proiectul Consiliului Europei „Combaterea violenței împotriva copiilor în Republica Moldova”.
 9. OMS (2014) *Raport global privind violența sexuală*. Geneva: OMS (pag. 27).
 10. J. C. Legrand (2019) *Studiu de referință privind problemele sistemice care afectează răspunsul sistemului de protecție a copilului la exploatarea și abuzul sexual al copiilor în Republica Moldova*. Consiliul Europei.
 11. Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, disponibilă la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=83908&lang=ro
 12. HG 270/2014 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului. Disponibilă la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=18619&lang=ro

asupra copiilor, aceștia trebuie să înțeleagă dinamica abuzului și modul de gândire al agresorilor. De asemenea, trebuie să poată să facă distincție între comportamentul normal, problematic și abuziv în rândul copiilor/adolescenților, deoarece acesta este sursa unei proporții mari de abuz sexual asupra copiilor, iar majoritatea infractorilor adulți încep infracțiunile în adolescență. De asemenea, profesioniștii trebuie să știe cum să examineze cazurile și să efectueze evaluări preliminare, care implică interacționarea cu părinții/îngrijitorii și discuții cu copiii care raportează abuzul. În cele din urmă, trebuie să poată face acest lucru într-un context juridic ce nu afectează negativ modul în care un caz va fi tratat ulterior, fie în instanțele civile, fie în cele penale.

INTRODUCERE

Orice considerație privind abordarea abuzului sexual asupra copiilor trebuie să înceapă cu definiții clare a ceea ce se înțelege prin abuz sexual asupra copiilor¹³ și exploatare sexuală a copiilor.

CE ESTE ABUZUL SEXUAL ASUPRA COPILOR?

Abuzul sexual asupra copiilor acoperă o serie de activități sexuale ilegale, inclusiv:

- ▶ Deținerea de imagini care prezintă abuz sexual asupra copiilor;
- ▶ Forțarea unui copil să-și scoată hainele sau să se masturbeze;
- ▶ Angajarea în orice fel de activitate sexuală în fața unui copil, inclusiv vizionarea pornografiei;
- ▶ Fotografierea, descărcarea, vizualizarea sau distribuirea de imagini sexuale cu copii;
- ▶ Încurajarea unui copil să săvârșească acte sexuale în fața unei camere web;
- ▶ Lipsa măsurilor de protecție a copilului de a fi martor la activități sau imagini cu caracter sexual;
- ▶ Atingerea sexuală necorespunzătoare a unui copil îmbrăcat sau dezbrăcat;
- ▶ Sex cu penetrare, inclusiv sex oral.

Atât băieții, cât și fetele pot fi victime ale abuzurilor sexuale. Cu toate acestea, fetele sunt mai susceptibile de a fi abuzate decât băieții.

CE ESTE EXPLOATAREA SEXUALĂ A COPILOR?

Exploatarea sexuală a copiilor este o formă de abuz sexual asupra copiilor în care agresorii își folosesc puterea (fizică, financiară sau emoțională) asupra unui copil / a unei persoane tinere pentru a-i abuza sexual sau emoțional. Uneori, infractorii folosesc în acest sens identități false. Exploatarea sexuală a copiilor este o amenințare reală pentru copiii și tinerii de toate vârstele și din toate mediile, în special pentru cei săraci sau stigmatizați.

Adesea exploatarea sexuală a copiilor implică situații și relații în care copiii/tinerii primesc ceva (mâncare, cazare, droguri, alcool, țigări, afecțiuni, cadouri, bani etc.) în schimbul participării

13. Consiliul Europei a publicat un ghid excelent de abordare a problemei abuzului sexual asupra copilului, care oferă o gamă largă de informații pentru a fi folosite de educatori în activitatea cu copii mici din grădinițe: Romeo-Biedma, J. & Horno, P. (2010) Kiko și mâna – Manual de instruire pentru formatori. <https://rm.coe.int/kiko-hand-tfort-manual-web-romanian-rm/1680a271d8>

la activități sexuale. Exploatarea sexuală a copiilor poate avea loc în cadrul unei interacțiuni personale sau online și, uneori, copilul/tânărul nici măcar nu își dă seama că este victimă.

1. CONSIDERAȚII GENERALE DESPRE EXPLOATAREA ȘI ABUZUL SEXUAL ĂSUPRA COPILOR

1.1 SEMNE CARE INDICĂ ABUZ SEXUAL ASUPRA UNUI COPIL

Adesea, copiii nu vorbesc despre abuzurile sexuale, deoarece deseori cred că este vina lor sau au fost convinși de agresori că aceasta este normal sau un „secret special”.

De asemenea, copiii pot fi mituiți sau amenințați de agresori, sau li se poate spune că nu vor fi crezuți.

Deoarece majoritatea copiilor victime își cunosc agresorul, există o mare probabilitate ca aceștia să țină la agresor și să se îngrijoreze că îi vor crea probleme respectivului. O asemenea stare de fapt este motiv principal pentru care copiii s-ar putea să nu raporteze abuzul și, în unele cazuri, pentru care – să-și retragă depozițiile, dacă nu primesc sprijinul corespunzător.

Semne (unele) care pot indica asupra unui abuz sexual asupra copiilor includ:

MODIFICĂRI DE COMPORTAMENT – un copil poate deveni agresiv, retras, săcâitor, poate avea dificultăți de somn, poate avea coșmaruri regulate sau poate începe să se ude în pat.

EVITAREA AGRESORULUI – copilului poate brusc să nu-i placă sau să-i fie frică de o anumită persoană și să încerce să evite să petreacă timp singur cu respectivul/respectiva.

COMPORTAMENT SEXUAL INADECVAT – copiii care au fost abuzați se pot comporta inadecvat din punct de vedere sexual sau pot folosi un limbaj sexual explicit (acest aspect este abordat în detalii mai jos).

PROBLEME FIZICE – copilul poate dezvolta probleme de sănătate, inclusiv dureri în zonele genitală sau anală, sau poate dezvolta infecții cu transmitere sexuală, sau poate rămâne însărcinată (aceste semne pot fi determinate doar la examinare medicală).

PROBLEME LA ȘCOALĂ – un copil abuzat poate avea dificultăți de concentrare și învățare, iar notele acestuia pot începe brusc să scadă.

FURNIZAREA DE INDICII – copiii pot, de asemenea, să dea sugestii și indicii că abuzul are loc fără, însă, a-l dezvălui direct. Acestea pot fi foarte subtile și pot fi la fel de simple precum a spune că nu le mai place de cineva cu cine au fost prieteni anterior. Copiii adesea presupun că

părinții/îngrijitorii au înțeles indiciile pe care ei (copiii) ar fi putut să le dea, chiar dacă deseori nu este cazul. Astfel, riscul este ca copiii să creadă precum că părinții/îngrijitorii aprobă cumva abuzul, deoarece nu par să acorde importanță semnelor (indiciilor) date.

1.2 CINE COMITE ABUZ SEXUAL ASUPRA COPIILOR?

Persoanele care abuzează sexual copii pot fi adulți, adolescenți sau alți copii. Majoritatea agresorilor sunt bărbați, deși uneori, și femeile abuzează copiii. Cu toate acestea, doar aproximativ 3% din abuzurile sexuale asupra copiilor sunt comise de femei^{14, 15}.

Aproximativ o treime din toate abuzurile sexuale asupra copiilor sunt comise de alți copii, de obicei mai în vârstă, sau de tineri¹⁶. Acesta este unul dintre motivele cheie pentru care este important să se poată distinge COMPORTAMENTUL SEXUAL NORMAL, PROBLEMATIC ȘI ABUZIV la copii și adolescenți, inclusiv ceea ce poate fi considerat Explorare sexuală și Consimțământul real în relațiile sexuale (*acest aspect este abordat în detalii mai jos*).

Cercetările arată că aproximativ 9 din 10 copii îl cunosc sau sunt înrudiți cu agresorul lor. Abuzul sexual asupra copiilor se întâmplă adesea fie în casa copilului, fie în casa agresorului. Abuzul sexual se poate întâmpla uneori în afara casei, de exemplu, în școală sau la cluburi de agrement/sport.

1.3 COMPORTAMENTUL DE ADEMENIRE (GROOMING)

O problemă cheie care trebuie luată în considerare este ceea ce poartă denumirea de comportamentul de „ademenire” (grooming). Acesta are loc atunci când agresorul oferă copilului un tratament special, oferindu-i cadouri, bunătăți și excursii, drept mod de a construi încrederea, însă, în vederea exploatării respectivei încrederi la o etapă ulterioară. Agresorii caută ocazii de a fi singuri cu copilul. De asemenea, ei vor câștiga frecvent încrederea părinților pentru a facilita abuzul. Acest comportament poate prezenta dificultăți majore dacă adulții interesați (specialiștii) nu sunt siguri de ceea ce constituie „ademenirea” și acest lucru îi poate face să fie reticenți să intervină.¹⁷

Aspectele ademenirii sexuale pot include:

- ▶ Alegerea victimei,
- ▶ Asigurarea accesului la victimă și izolarea acesteia,
- ▶ Câștigarea încrederii victimei și
- ▶ Controlul și ascunderea relației.

1.4 IDENTIFICAREA SEMNELOR DE EXPLOATARE SEXUALĂ A COPIILOR

Exploatarea sexuală a copiilor poate fi greu de identificat. Cu toate acestea, există semne de avertizare. Profesioniștii care lucrează cu copiii sunt adesea în cea mai bună poziție pentru a

14. Cortoni, F. and Hanson, R. K. (2005) Analiza ratelor de recidivă a infractorilor sexuali adulți de sex feminin, *Raport de cercetare nr. R-169*. Ottawa ON: Serviciul de corecție din Canada (versiunea originală în limba engleză).

15. Hackett, S. Phillips, J. Masson, H. & Balfe, M. (2013) Caracteristici individuale, familiale și de abuz ale 700 de agresori sexuali britanici de copii și adolescenți. *Revizuirea abuzului asupra copiilor*. 22 (4) 232–245 (versiunea originală în limba engleză).

16. Rich, P. (2003) *Înțelegerea, evaluarea și reabilitarea infractorilor sexuali juvenili*. Wiley (versiunea originală în limba engleză).

17. McAlinden, A.-M. (2012) „Ademenirea” și abuzul sexual asupra copiilor: *Dimensiunea internetului, instituțională și familială*. Studii Clarendon în Criminologie: OUP (versiunea originală în limba engleză).

identifica semne și comportamente care pot indica faptul că un copil sau un tânăr a fost supus abuzului sau că o figură autoritară poate fi autorul infracțiunii. Prin urmare, este esențial ca specialiștii să poată recunoaște semnele exploatarei sexuale, deoarece ei pot fi singurii adulți interesați, în măsură să identifice și să reacționeze la suspjecția de abuz.

În multe cazuri, semnele potrivit cărora un adult abuzează sexual (sau „ademenește” un copil cu intenția de a-l abuza sexual) ar putea să nu fie evidente. În următorul capitol propunem să vedeți câteva dintre semnele cărora trebuie să le acordați atenție.

1.5 CUM ARE LOC EXPLOATAREA SEXUALĂ?

Exploatarea sexuală a copiilor poate apărea sub forme multiple. Una dintre caracteristicile acesteia este că poate părea „ascunsă la vedere”. Adică, de multe ori, are aspectul unei relații „normale”, de exemplu – relație romantică sau agresorul este o persoană cu autoritate asupra copilului, cum ar fi antrenor sportiv. Vedeți mai jos câteva asemenea forme:

RELAȚII INADECVATE

De obicei, implică o persoană care exercită putere sau control inadecvat asupra unui tânăr. Poate exista o diferență semnificativă de vârstă între agresor și victimă. S-ar putea ca victima inițial să creadă că se află într-o relație romantică sau de prietenie, care însă, să se schimbe ulterior, iar agresorul să-și folosească puterea asupra tânărului pentru a-l constrânge, a-l intimida și a continua abuzul. Această relație, ar putea implica, de asemenea, o persoană cu autoritate: profesor, preot, antrenor sportiv sau un îngrijitor, inclusiv un pedagog social sau educator din servicii de îngrijire alternativă.

PARTENERIAT/IDILĂ FALSĂ

Un tânăr se împrietenește cu victima și o ademenește într-o relație sexuală, prezentându-se drept un prieten/iubit ideal. Apoi, forțează sau constrânge victima să facă sex cu el, sau poate cu prietenii sau apropiații săi. El poate face acest lucru folosind amenințări de aplicare a forței sau folosindu-se de statutul social, câștigul financiar sau un alt stimulent.

EXPLOATAREA ORGANIZATĂ ȘI TRAFICUL

Exploatarea sexuală organizată este cea mai sofisticată formă de exploatare sexuală. Există adesea legături între agresori și victime care sunt mutate între rețele (trafic intern). Tinerii (adesea conectați) sunt transferați între aceste rețele, posibil pe distanțe geografice, între localități și orașe unde pot fi forțați să își desfășoare activitatea sexuală.

CĂSĂTORIA FORȚATĂ

Căsătoria forțată, în care un copil sau un tânăr este supus unei căsătorii fără consimțământul său și care este de obicei aranjată de familia imediată sau extinsă, este, de asemenea, o formă de exploatare sexuală și constituie o infracțiune.¹⁸

18. A se vedea Articolul 167 din Codul Penal al Republicii Moldova.

1.6 REACȚIILE VICTIMELOR

Este puțin probabil ca victimele exploatării sexuale a copiilor să spună cuiva că sunt abuzate. Ele (victimele) ar putea crede că se află într-o relație de dragoste sau prietenie, sau că nu au de ales. Acesta este motivul pentru care este vital să se poată observa semnele exploatării sexuale a copiilor.

Pot exista numeroase motive pentru schimbarea comportamentului unui copil sau al unui tânăr. Cu toate acestea, dacă un copil sau un tânăr este victima ademenirii, șantajului sau abuzului sexual, acesta poate prezenta unele dintre sau toate semnele de mai jos:

- ▶ Absențe regulate de la școală, lipsa de la antrenamentele sportive, de la muncă sau alte activități;
- ▶ Lipsa de la școală pentru perioade lungi sau apariția la școală extrem de obosit(ă);
- ▶ Lipsa de sinceritate în legătură cu locul în care și cu cine și-a petrecut timpul;
- ▶ Dezvoltarea unei relații neobișnuit de strânse cu o persoană mai în vârstă;
- ▶ Modificări de dispoziție (manifestă hiperactivitate, ostilitate, agresivitate, anxietate; este nerăbdător/nerăbdătoare, retras(ă), deprimat(ă); poartă ranchiună; are secrete);
- ▶ Folosirea unui limbaj de stradă / diferit sau copierea modului în care ar putea vorbi un nou prieten;
- ▶ Menționarea unor noi prieteni care nu aparțin cercului său social normal;
- ▶ Apariția la școală cu cadouri sau bani dați de noi prieteni;
- ▶ Deținerea de sume mari de bani, pe care nu le poate explica;
- ▶ Folosirea unui nou telefon mobil (posibil dat de un nou prieten), efectuarea excesivă de apeluri, videoclipuri sau trimiterea de mesaje textuale;
- ▶ Manifestarea unui comportament foarte secretos în legătură cu utilizarea telefonului, internetului și a rețelelor sociale; consumul de droguri (dovezile fizice includ linguri, folie de aluminiu, „pastile”, „pietre” sau bucăți de carton rupt);
- ▶ Luarea unui nume nou, deținerea de forme false de identificare, pașaport sau permis de conducere furat;
- ▶ Este luat de un „prieten” mai vechi sau nou de la școală.

1.7 CINE ESTE MAI EXPUS RISCULUI?

Exploatarea sexuală se poate întâmpla copiilor de orice vârstă, origine, statut socio-economic, gen, orientare sexuală și vulnerabilitate. Agresorii pot avea orice origine etnică; pot fi femei, bărbați sau chiar alți tineri.

În timp ce orice copil poate fi victima abuzului sexual, copiii vulnerabili, izolați și/sau cu dizabilități sunt mult mai susceptibili de a fi victimizați și sunt reprezentați în mod excesiv în rândul victimelor identificate. Un tânăr poate fi vulnerabil la situații de exploatare sexuală dacă sunt observate următoarele sau raportează oricare dintre următoarele:

- ▶ Amenințări din partea „iubitului/iubitei” de a pune capăt relației dacă nu fac sex;
- ▶ Cereri de a întreține relații sexuale cu alte persoane;
- ▶ Așteptări de a oferi sex în schimbul hranei, al unui loc de cazare, al drogurilor sau cadourilor;

- ▶ Primirea de amenințări cu încetarea relației dacă nu sunt realizate „provocările” sexuale;
- ▶ Primirea de bani în schimbul actelor sexuale;
- ▶ Solicitări de a furniza fotografii cu tentă sexuală sau de a posta asemenea fotografii online sau prin mesaje;
- ▶ Primirea de amenințări cu umilirea sau postarea imaginilor sexuale dacă tânărul/tânăra nu efectuează acte sexuale.

1.8 CE FACTORI CRESC RISCUL?

Copiii și tinerii sunt și mai vulnerabili la abuzul/exploatarea sexuală dacă au suferit deja abuzuri de vreun fel. De exemplu, copiii neglijanți în familie sunt mai expuși riscului. Acest lucru este din cauza stimei lor de sine mai scăzute sau pentru că singurătatea/izolarea îi face mai susceptibili exploatării. Copiii cu dizabilități sunt de 3 ori mai predispuși să ajungă victime ale abuzurilor sexuale, mai ales dacă au dificultăți de vorbire sau limbaj și, prin urmare, au dificultăți de comunicare cu adulții.

1.9 ABUZUL SEXUAL ASUPRA COPIILOR ÎN MEDIUL ONLINE

Tehnologiile moderne, spre regret, uneori sunt folosite pentru abuzul copiilor¹⁹ și pot face ca impactul abuzului să fie mult mai grav pentru victime. Internetul poate fi folosit pentru a face rău copiilor și tinerilor într-o multitudine de moduri. Rețelele de socializare, camerele virtuale de discuții și forumurile web sunt toate utilizate de agresorii sexuali ai copiilor pentru a ademeni potențiale victime. Tehnologia este utilizată din ce în ce mai mult pentru a atrage copiii și tinerii să se angajeze în comportamente sexuale online, care sunt apoi înregistrate și utilizate pentru a amenința tinerii să se întâlnească față în față și să se angajeze în activități sexuale. Clipurile video, ulterior, pot fi vândute pe piața pornografiei.

Astăzi, tinerii au două „vieți”: una – online și alta – offline. Ei sunt vulnerabili în ambele. Adolescenții își fac griji despre ce cred alții despre ei; vor să fie populari și să fie acceptați de colegii lor. Cu puțin timp în urmă trebuiau să se ocupe de acest lucru doar în lumea „reală”. Acum, însă, trebuie s-o facă și în lumea lor online. Așadar, conceptul de a fi „plăcut” capătă un sens complet nou în lumea online.

Anxietatea, normală pentru adolescenți, asociată cu îngrijorări cu privire la aparențe, găsirea dragostei, explorarea sexualității și găsirea unui sentiment de identitate personală, sunt jucate în zilele noastre online, la fel de mult, ca în realitate. Acest lucru poate avea consecințe online mult mai grave decât offline. A avea un episod jenant față în față cu un iubit este destul de rău, dar dacă același incident este înregistrat video și arătat tuturor grupurilor de colegi, respectivul amplifică enorm rușinea.

Dacă un tânăr a avut în viața reală o experiență sexuală nefericită/regretabilă, de obicei doar două persoane știu despre asta. Dacă cineva este înșelat să trimită fotografii cu conținut explicit sexual, de exemplu, cuiva care apoi partajează acele poze cu colegii, care, la rândul lor, le partajează cu colegii lor, în câteva minute aceste imagini pot fi răspândite extrem de mult, amplificând stresul victimei. Din acest motiv, sinuciderea este un risc foarte real pentru victimele prinse în abuzuri care au o dimensiune tehnologică adăugată.

¹⁹. Conform legislației Republicii Moldova, persoanele sub 18 ani sunt considerate copii.

Existența unor astfel de imagini în internet, înseamnă că respectivele sunt păstrate pe termen nelimitat – posibil chiar să nu fie șterse niciodată, agravând astfel impactul inițial asupra victimei.

De asemenea, în eventualitatea unei relații care se rupe, extrem de dăunătoare pentru tineri este și ceea ce se numește **„Răzbunare Pornografică”**. Acest lucru se întâmplă atunci când imaginile cu caracter sexual explicit, care au fost inițial generate de un cuplu, în mod consensual, sunt mai apoi partajate cu alte persoane, pe rețelele de socializare, de către unul din parteneri, din furie față de celălalt. Aceasta este acum o infracțiune în multe țări.

2. IMPACTUL EXPLOATĂRII ȘI ABUZULUI SEXUAL A COPIILOR

Aparent, un tipar specific de consecințe a abuzurilor sexuale experimentate în copilărie, nu există. De fapt, **sechelele** sau efectele ulterioare ale abuzului sexual în copilărie **variază** de la un copil la altul.²⁰ Cu toate acestea, există dovezi empirice substanțiale care arată că abuzul sexual asupra copiilor are efecte profunde asupra adaptării psihologice a acestora²¹ și, în unele cazuri, respectivele efecte continuă și la maturitate²².

Victimele abuzului sexual asupra copiilor se pot confrunta cu consecințe psihologice **imediate**, precum și cu efecte **cronice** care pot avea un impact asupra adaptării lor pe tot parcursul dezvoltării.

2.1 CONSECINȚELE PSIHOLOGICE IMEDIATE

Drept consecințe psihologice imediate ale abuzului sexual asupra copiilor sunt considerate următoarele:

- ▶ Șocul;
- ▶ Frica;
- ▶ Anxietatea, nervozitatea;
- ▶ Vinovăția;
- ▶ Simptome ale tulburării de stres post-traumatic;
- ▶ Negarea;
- ▶ Confuzia;
- ▶ Retragerea, izolarea;
- ▶ Suferința.

2.2 EFECTE PE TERMEN LUNG

Abuzul sexual în copilărie este cunoscut ca fiind un factor de risc major în dezvoltarea problemelor de adaptare psihologică și socială pe termen lung, **care pot continua până la maturitate** și pot afecta relațiile romantice ale adulților și maternitatea/paternitatea. Cele mai frecvente efecte ale abuzului sexual la copii sunt simptomele tulburării de stres post-traumatic, afecțiunea psihologică și comportamentul sexual inadecvat.²³

20. Baril, K. și Tourigny, M. (2009). Violenta sexuală împotriva copiilor. În M. E. Clément și S. Dufour, eds., *Violența împotriva copiilor în mediul familial* (pag. 145–160). Anjou: Éditions CEC. (versiunea originală în limba franceză).

21. Kendall-Tackett, K. A., Williams, L. M. & Finkelhor, D. (1993). Impactul abuzului sexual asupra copiilor: O revizuire și sinteză a studiilor empirice recente. *Psychological Bulletin*, 113, 164–180. (versiunea originală în limba engleză).

22. Beitchman, J. H., Zucker, K. J., Hood, J. E., da Costa, G. A., Akman, D. & Cassavia, E. (1992). O revizuire a efectelor pe termen lung ale abuzului sexual asupra copiilor. *Abuzul și neglijarea copiilor*, 16, 101–118 (versiunea originală în limba engleză).

23. Wolfe, V. V. (2007). Abuzul sexual asupra copiilor. În E. J. Mash și R. A. Barkley, eds., *Evaluarea tulburărilor copilăriei* (a 4-a ediție) (pag. 685–748), New York: Guilford Press. (versiunea originală în limba engleză).

2.3 DECE UNII COPII NU PAR A FI AFECTAȚI?

Aproximativ **o treime** dintre copiii abuzați sexual **nu** prezintă simptome considerate problematice (adică simptome care au atins pragul clinic). Pot exista diverse motive pentru aceasta, inclusiv:

- ▶ Acești copii au suferit abuzuri sexuale mai puțin severe;
- ▶ Acești copii sunt influențați de factori de protecție care îi ajută să facă față mai bine traumei abuzului. Asemenea factori de protecție includ, de exemplu, părinții / alți îngrijitori care îi sprijină și care îi cred și confirmă experiența traumatică;
- ▶ Este posibil ca acești copii să nu fi prezentat simptome în timpul evaluării, dar să aibă sechele latente care s-ar putea manifesta mai târziu, de exemplu în adolescență.

2.4 CONSECINȚE ALE ABUZULUI SEXUAL MANIFESTATE ÎN COPILĂRIE

În dependență de vârstă, victimele abuzului sexual asupra copiilor prezintă, de asemenea, un risc mai mare de a suferi următoarele consecințe:

Consecințe ale abuzului sexual manifestate în copilărie	
Modificări neuro-biologice	Simptome depresive
Întârzieri în dezvoltare	Anxietate, frică, neîncredere în ceilalți
Furie, agresivitate	Neadaptare la școală
Probleme de comportament sexual	Comportament de izolare socială
Simptome ale tulburării de stres post-traumatic	Probleme somatice (de exemplu, enureză)
Probleme de comportament	Simptome disociative
Stimă de sine scăzută	

2.5 CONSECINȚE ALE ABUZULUI SEXUAL MANIFESTATE ÎN ADOLESCENȚĂ

Consecințe ale abuzului sexual manifestate în adolescență	
Modificări neuro-biologice	Delincvență
Simptome depresive	Lipsa de adăpost, fuga de acasă
Anxietate, frică, lipsa de încredere în ceilalți	Consumul de alcool și droguri
Simptome ale tulburării de stres post-traumatic	Implicarea în găști
Comportament de autovătămare și autodistrugere	Comportament sexual cu risc ridicat
Stimă de sine scăzută și părere proastă despre propriul corp	Sarcină în adolescență
Gânduri suicidale sau tentativă de suicid	Inițiere sexuală timpurie
Tulburări de alimentație (anorexie, bulimie)	Infecții cu transmitere sexuală și prin sânge (ITSS)
Comportament de izolare socială	Parteneri sexuali multipli

Consecințe ale abuzului sexual manifestate în adolescență

Relații tensionate cu familia	Lipsa angajamentului emoțional în relațiile romantice
Probleme de comportament	Revictimizarea sexuală și infracțiuni sexuale
	Victimizarea și abuzul în cadrul întâlnirilor

TULBURAREA DE STRES POST-TRAUMATIC

Tulburarea de stres post-traumatic (TSPT) este o tulburare reactivă care se poate dezvolta în urma unui eveniment traumatic. Un eveniment traumatic este o **experiență** care implică o amenințare și/sau un prejudiciu pentru integritatea fizică și/sau psihologică a unei persoane. Răspunsul imediat al persoanei la eveniment implică **frică intensă, neputință** sau **groază**.

Simptomele TSPT pot fi grupate în trei categorii principale:

RETRĂIREA EXPERIENȚEI: persoana re trăiește trauma la nesfârșit prin amintiri sau coșmaruri.

EVITAREA: persoana evită – în mod intenționat sau nu – gânduri, sentimente sau situații care reamintesc experiența traumatică. Simptomele de evitare includ disocierea, dificultăți în amintirea evenimentului sau amorțeală emoțională.

HIPEREXCITABILITATEA: persoana este mereu în alertă și hipervigilentă, chiar și atunci când nu există pericol. Simptomele de hiperexcitabilitate pot include insomnia.

Copiii pot manifesta simptome ale TSPT în mai multe moduri, inclusiv:

- ▶ Suferință în timpul expunerii la amintiri despre abuzul suferit;
- ▶ Reconstituirea prin joc a traumei;
- ▶ Sentimentul precum că trauma încă are loc;
- ▶ Viziuni sau amintiri recurente;
- ▶ Coșmaruri;
- ▶ Temeri specifice legate de abuz, de exemplu mirosuri sau sunete specifice;
- ▶ Relatarea persistentă a evenimentului traumatic;
- ▶ Diminuarea interesului pentru activitățile normale;
- ▶ Evitarea reamintirii traumei;
- ▶ Probleme de concentrare.

2.6 FACTORII CARE INFLUENȚEAZĂ URMĂRILE NEGATIVE LA COPIII VICTIME ALE ABUZURILOR SEXUALE

Cercetările au identificat mai mulți factori care influențează dezvoltarea urmărilor negative la copiii abuzați sexual și oferă o mai bună înțelegere a gamei de dificultăți pe care le întâmpină acești copii.

Acești factori pot fi grupați în patru categorii:

- a) **CARACTERISTICILE ABUZULUI SEXUAL SUFERIT:** tipul, frecvența și durata abuzului, vârsta la care a avut loc, relația cu agresorul;
- b) **CARACTERISTICILE PERSONALE ALE VICTIMEI:** genul, personalitatea, abilitățile personale, reziliența și strategiile de adaptare;

c) CARACTERISTICILE FAMILIEI: alte evenimente stresante trăite de familie, calitatea relației părinte-copil, funcționarea familiei;

d) SURSELE DE SPRIJIN: sprijin matern și familial, reacția prietenilor la dezvăluirea abuzului, resurse de sprijin (colegi, adulți importanți); ajutor de la profesioniști.

Prin urmare, îngrijorarea pentru victime și părinții lor precum că un copil abuzat sexual este „distrus pe viață”, capătă o altă imagine: multe depind de circumstanțe, dar și de răspunsul persoanelor în care copilul are încredere. Astfel, este de la sine înțeles că, o victimă care primește sprijin, înțelegere și ajutor adecvat, se va descurca mult mai bine decât una care nu este crezută, este blamată sau lăsată fără niciun ajutor.

2.7 CONSECINȚELE ABUZULUI SEXUAL ÎN COPILĂRIE MANIFESTATE LA MATURITATE

Unele persoane care au fost abuzate sexual în timpul copilăriei au puține sechele după ce ajung la maturitate. Cu toate acestea, multe studii au arătat că abuzul sexual în copilărie poate avea o gamă largă de consecințe care apar la maturitate și în mai multe sfere de funcționare.

Abuzul sexual asupra copiilor nu numai că poate avea efecte de durată pe tot parcursul maturității, dar acestea pot lua forme noi la maturitate, afectând atât viața romantică, cât și cea de părinte.

EFFECTE ADVERSE POSIBILE ALE ABUZULUI SEXUAL ASUPRA COPIILOR MANIFESTATE LA MATURITATE

Sănătatea sexuală și fizică	<ul style="list-style-type: none">• Probleme somatice• Stiluri de viață riscante (de exemplu, fumatul, consumul de alcool și droguri)• Sănătate fizică mai slabă• Percepția mai slabă a sănătății fizice• Vizite mai frecvente la medic• Invaliditate din cauze profesionale• Boli cronice• Durere cronică• Comportament sexual cu risc ridicat (sex neprotejat, parteneri multipli etc.)• Complicații ginecologice și perinatale• Probleme sexuale (de exemplu, act sexual dureros, vaginism la femei)• Risc mai mare de a contracta HIV și infecții cu transmitere sexuală și prin sânge
Efecte psihologice	<ul style="list-style-type: none">• Probleme de sănătate mintală (depresie, tulburări de personalitate, tulburări psihotice, tulburări de panică etc.)• Afecțiuni psihologice• Disociere• Simptome ale tulburării de stres post-traumatic• Anxietate• Comportament de auto-vătămare• Gânduri suicidale, tentativă de suicid sau suicid• Abuz de droguri și alcool

EFECTE ADVERSE POSIBILE ALE ABUZULUI SEXUAL ASUPRA COPIILOR MANIFESTATE LA MATURITATE

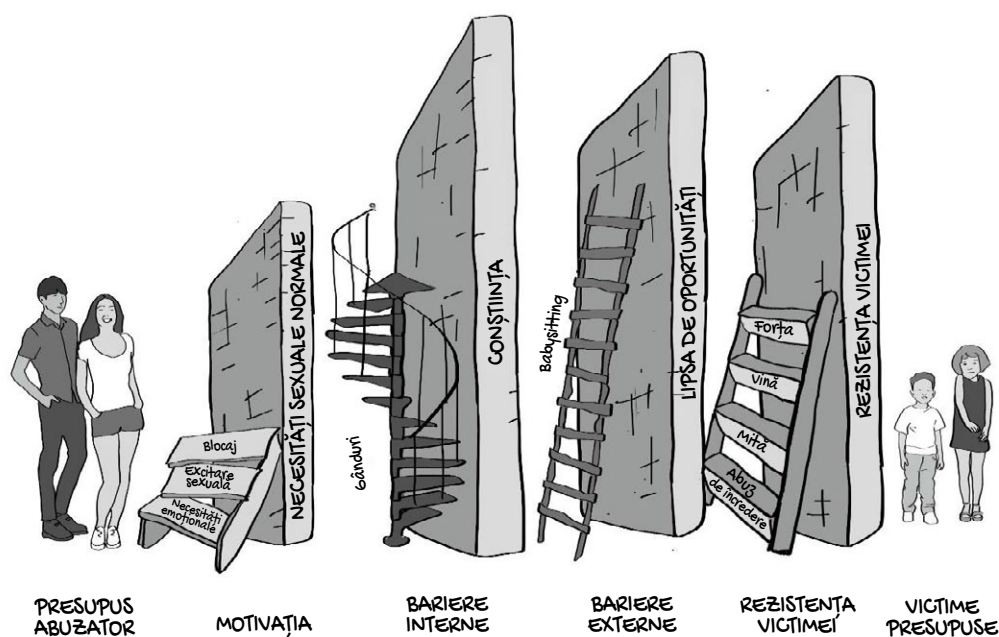
Efecte la nivel relațional și conjugal	<ul style="list-style-type: none">• Mai puțină încredere în ceilalți• Probleme de angajament• Conflict personal și cu familia• Izolare• Teama de intimitate• Insatisfacție în legătură cu relația conjugală• Relații mai puțin stabile cu partenerii• Conflict conjugal• Violența conjugală
Efecte parentale	<ul style="list-style-type: none">• Practici parentale permissive• Stres parental• Parentificarea copiilor (în cazul în care copiii trebuie să joace rolul de părinte pentru proprii părinți.)• Relații problematice părinte-copil

ESTE IMPORTANT CA ACESTE ASPECTE SĂ FIE CONSIDERATE ATUNCI CÂND EXISTĂ SUSPECȚII PRECUM CĂ PĂRINȚII/ÎNGRIJITORII SUNT VICTIME ALE ABUZULUI SEXUAL ASUPRA COPIILOR, DEOARECE PREZENȚA UNUI ASTFEL DE TRECUT ÎN CAZUL PĂRINȚILOR/ÎNGRIJITORILOR LE POATE AFECTA ÎN MOD NEGATIV CAPACITATEA DE A RĂSPUNDE CORESPUNZĂTOR COPILULUI VICTIMĂ.

3. DE CE ARE LOC ABUZUL SEXUAL ASUPRA COPIILOR

Mulți oameni le este greu să înțeleagă cum oricine, în special un adult, ar putea să abuzeze sexual un copil. Au existat diverse teorii pentru a explica acest tip de abuz, dar de obicei respectivele s-au concentrat pe un singur factor. Teoreticienii freudieni au legat incestul tată-fică de Complexul Electra, dar aceasta a fost o perspectivă foarte restrânsă și, în comun cu Teoria Sistemelor Familiale, nu a explicat abuzul extra-familial. Teoriile feministe arătau că abuzul sexual a fost cauzat de subjugarea femeilor și fetelor din cauza structurilor patriarhale ale societăților dominate de bărbați, dar motivul pentru care acesta este un factor foarte important nu a explicat abuzul sexual de către femei și nici abuzul bărbaților împotriva altor bărbați. Abia la începutul anilor 1980 a fost dezvoltată o explicație integrată de Prof. David Finkelhor (1984),²⁴ care a explicat abuzul sexual asupra copiilor atât în interiorul, cât și în afara familiei și care era neutră din punct de vedere al genului/culturii.

3.1 TEORIA CELOR PATRU FACTORI A LUI FINKELHOR

©CécileRibas2018

Mulți oameni care încearcă să înțeleagă modul în care apar abuzurile sexuale, preferă mai degrabă să-i eticheteze pe agresori drept „monștri” sau doar „malefici”, decât să considere că ar putea exista alte explicații. Finkelhor a fost primul care a explicat că există diverse „căi” ce

24. Finkelhor, D. (1984) Abuzul sexual asupra copiilor – nouă teorie și cercetare, NY: Free Press (versiunea originală în limba engleză).

ii determină pe oameni să dezvolte interes sexual pentru copii, și că acestea sunt un amestec complex de caracteristici personale modelate de propriile experiențe negative când erau copii, factori culturali, motivație individuală, exploatarea oportunității și vulnerabilitatea inerentă a copiilor. Agresorii folosesc distorsiuni cognitive pentru a-și permite să încalce normele sociale care știu că le sunt interzise. Apoi, ajung într-o poziție de a fi singuri cu un copil și folosesc o varietate de strategii pentru a depăși orice rezistență din partea copilului. Patru factori caracterizează aceste strategii, inclusiv:

- ▶ **Motivația pentru abuz** (adică atracție sexuală pentru copiii aflați în perioada pre-pubertară);
- ▶ **Depășirea barierelor interne** (conștiința făptuitorului);
- ▶ **Depășirea barierelor externe** (obținerea accesului sau evitarea supravegherii);
- ▶ **Depășirea rezistenței copilului** (manipulând sau copleșind copilul).

MOTIVAȚIA PENTRU ABUZ

Originile acesteia se află în experiențele din primii ani de viață ai autorilor infracțiunilor, care pot include, de exemplu, sexul la o vârstă fragedă sau expunerea la pornografie. În desenul de mai sus, exprimarea sănătoasă a sexualității este o „barieră” în calea abuzului, chiar dacă potențialul agresor are un anumit nivel de atracție sexuală față de copii, deoarece nu este predeterminat că aceștia vor da curs acelei atracții. Dacă nu se dă curs atracției, nu va avea loc un abuz.

DEPĂȘIREA BARIERELOR INTERNE

Aceasta presupune ca potențialul făptuitor să își permită singur de a face ceva ce știe că este greșit, depășindu-și conștiința prin distorsiuni cognitive bazate pe factori culturali (de exemplu, o credință în „dreptul” masculin) sau o lipsă de empatie/compasiune față de victima sa. Astfel, a doua „barieră” este conștiința persoanei și a fi conștient despre ce e bine și ce e rău.

DEPĂȘIREA BARIERELOR EXTERNE

Aceasta înseamnă obținerea accesului la potențiale victime prin înșelăciune sau manipulare, care pot fi însoțite de comportamente de „ademenire”. Acest lucru poate însemna și intrarea într-o poziție de încredere într-un cadru în care agresorii au acces la copii, de exemplu – într-o organizație sportivă pentru copii sau într-o unitate de îngrijire rezidențială.

DEPĂȘIREA REZISTENȚEI COPILULUI

Ultimul pas al procesului este depășirea rezistenței copilului prin manipulare sau forță, sau ambele. Copiii sunt vulnerabili în mod natural, iar potențialii agresori profită de acest lucru pentru a învinge rezistența. Este important pentru copii să înțeleagă că primii trei factori au fost cei cu adevărat importanți în determinarea producerii abuzului, iar incapacitatea de a preveni abuzul, nu este vina lor.

4. ELEMENTE DISTINCTIVE ALE COMPORTAMENTULUI SEXUAL NORMAL, PROBLEMATIC ȘI ABUZIV LA COPII ȘI ADOLESCENȚI

Deoarece aproximativ o treime din abuzurile sexuale asupra copiilor sunt cauzate de copii mai mari și adolescenți, devine important să se poată face distincție a ceea ce este și ce nu este abuz sexual, atunci când vine vorba de comportamentul sexualizat în rândul tinerilor. Prin urmare, este foarte probabil ca profesioniștii care au responsabilitatea investigării și gestionării cazurilor raportate, să se poată aștepta ca o proporție semnificativă din ceea ce le este adus la cunoștință să implice acuzații împotriva minorilor.

Cu toate acestea, există adesea multă confuzie între profesioniști cu privire la modul de clasificare a anumitor comportamente de către tineri. O sarcină fundamentală, în acest sens, devine distingerea a ceea ce este comportament normal, problematic și abuziv, precum și înțelegerea diferenței dintre abuzul sexual și „experimentarea sexuală”²⁵.

4.1 COMPORTAMENTUL SEXUAL NORMAL, PROBLEMATIC ȘI ABUZIV

A decide ce este un comportament sexual normal nu este ușor, având în vedere că dezvoltarea sexuală se realizează printr-o interacțiune complexă între dezvoltarea anatomică și cea fiziologică. Există, de asemenea, factori psihologici care trebuie luați în considerare în contextul familiei, societății și culturii. Acest lucru face ca sexualitatea unei persoane să fie esențială pentru identitatea acesteia. Prin urmare, nu este surprinzător faptul că atunci când apar probleme în acest domeniu, respectivele sunt complexe și nu întotdeauna ușor de rezolvat.

O modalitate de abordare a comportamentului sexual este pur și simplu să îl privim ca fiind încadrat în trei mari categorii: **Normal**, **Problematic** și **Abuziv**. Înainte de a analiza ce poate fi

25. McGrath, K. (2019) *Înțelegerea și gestionarea comportamentului sexualizat la copii și adolescenți – Orientări pentru părinți și îngrijitori*. În Epoca Cibernetică. Dublin: Institutul Irlandez pentru Copil și Familie. (versiunea originală în limba engleză).

considerat comportament normal, este important să se facă diferența între ce poate fi numit un comportament problematic și/sau cel abuziv.

4.2 COMPORTAMENTUL SEXUAL PROBLEMATIC

Două probleme principale trebuie luate în considerare atunci când se analizează dacă este problematic un comportament sexual. Acestea pot fi examinate din perspectiva a două întrebări: 1) când este comportamentul sexual o problemă pentru copil și 2) când comportamentul sexual este o problemă pentru ceilalți.

CÂND ESTE COMPORTAMENTUL SEXUAL O PROBLEMĂ PENTRU COPIL?

Comportamentul sexual devine o problemă pentru copii atunci când:

- ▶ Interferează cu restul proceselor de dezvoltare a copiilor;
- ▶ Îi pune pe copii și corpul lor în pericol de a suferi vătămări;
- ▶ Interferează cu relațiile sociale sau familiale;
- ▶ Încalcă regulile²⁶ sau
- ▶ Este văzut de copil ca fiind o problemă.

CÂND ESTE COMPORTAMENTUL SEXUAL O PROBLEMĂ PENTRU CEIALȚI?

Uneori, în ceea ce se întâmplă, este posibil să nu existe o problemă evidentă pentru copii, însă aceasta să fie pentru ceilalți. Comportamentul sexual devine o problemă pentru ceilalți atunci când:

- ▶ Îi face să se simtă incomod;
- ▶ Are loc într-un loc inadecvat;
- ▶ Dacă este în conflict cu credințele, valorile sau regulile familiei sau ale colegilor;
- ▶ Este abuziv față de alții.

4.3 FUNCȚIA SAU SEMNIFICAȚIA COMPORTAMENTULUI

O întrebare importantă care ar trebui pusă atunci când apare un comportament sexual inadecvat la copii este – ce funcție sau semnificație are acesta pentru copil? Există multe explicații posibile în acest sens.

Astfel, comportamentul sexual la copii poate avea oricare dintre următoarele funcții:

■ De a comunica ceva care încă nu a fost înțeles

Copiii folosesc uneori comportamentul pentru a comunica un mesaj despre ceva care merge prost în viața lor, pe care cred că părinții/îngrijitorii nu l-au observat încă.

■ Comportamentul poate fi funcțional într-un fel

De exemplu, uneori, comportamentul sexual îndeplinește o funcție care nu este în sine de natură sexuală. Posibilitățile includ faptul că acesta (comportamentul) poate oferi:

- ▶ O modalitate de a obține confortul propriu în caz de stres;

²⁶. De exemplu: regulile familiei sau regulile centrelor rezidențiale de îngrijire alternativă.

- ▶ O modalitate de a reduce tensiunea;
- ▶ O modalitate de a distraje atenția de la alte griji;
- ▶ O modalitate de a căuta intimitatea;
- ▶ O modalitate de exprimare a furiei/resentimentului (o mască pentru alte sentimente: tristețe, rănire, frică);
- ▶ O modalitate de a-i pedepsi pe ceilalți;
- ▶ O modalitate de a se simți puternic / deținând controlul;
- ▶ O modalitate de a oferi stimulare atunci când este plictisit sau singur;
- ▶ O modalitate de a căpăta putere, de exemplu continuând să atragă atenția;
- ▶ O modalitate de auto-pedeapsă.

De asemenea, trebuie avut în vedere faptul că excitarea sexuală, deoarece poate aduce sentimente/senzații pozitive, este foarte probabil să fie intensificată; deci, odată ce începe, este probabil să se repete.

4.4 CÂND COMPORTAMENTUL SEXUAL AL ADOLESCENȚILOR ESTE ABUZIV?

Un tânăr care este autorul unor infracțiuni de natură sexuală, este definit ca „un minor care comite un act sexual cu o persoană de orice vârstă:

- ▶ Împotriva voinței victimei,
- ▶ Fără consimțământul acesteia sau
- ▶ Într-o manieră agresivă, de exploatare sau amenințare”²⁷.

Un motiv pentru tratarea comportamentului sexualizat la copii este că, dacă acesta nu va fi abordat într-un stadiu incipient, atunci poate duce la un comportament mai grav, care, la rândul lui, poate fi considerat abuziv și dăunător celorlalți. Cu toate acestea, pentru a interveni este necesar să-l definim și să-l distingem de alte comportamente care pot părea normale.

4.5 FACTORI CARE POT DETERMINA COPIII SĂ FIE MAI VULNERABILI LA DEZVOLTAREA UNUI COMPORTAMENT SEXUAL ABUZIV

■ **Traumatizarea anterioară:** Poate fi un abuz sexual sau un alt eveniment traumatic produs anterior.

■ **Lipsa intimității:** Copilul s-ar putea să nu aibă o rețea largă de susținere socială. Este posibil ca acesta să aibă abilități de socializare slabe, ceea ce duce la relații deficitare între colegi.

■ **Impulsivitatea:** Acești copii pot avea dificultăți deosebite în autogestionare, bazându-se pe controale externe.

■ **Lipsa responsabilității:** Acești copii pot avea o tendință generală de a-și nega responsabilitatea pentru acțiunile lor și sunt mai puțin susceptibili să ia în considerare sentimentele altora.

■ **Mediu familial excesiv de sexualizat:** Copilul este expus la comportamentul sexual al adulților, accidental sau în alt mod.

27. Ryan, G. & Lane, S. (1997) *Infracțiunile de natură sexuală la tineri: Cauze, consecințe și corectare*. San Francisco: Jossey Bass (versiunea originală în limba engleză).

— **Mediu represiv din punct de vedere sexual:** Sexualitatea normală este respinsă sau percepută negativ. Această situație poate apărea în special în familiile care au o abordare fundamentalistă a religiei. Copiii trăiesc în două lumi complet diferite, de exemplu, în rândul colegilor de la școală cu atitudini liberale și acasă, unde sunt norme foarte diferite.

4.6 CUM SE STABILEȘTE CE ESTE NORMAL, PROBLEMATIC SAU ABUZIV

Este util să existe un cadru sau un model pentru a înțelege și a reacționa la comportamentul sexualizat. Un asemenea cadru a fost elaborat de doi cercetători americani²⁸ și are o largă acceptare în comunitatea profesională. Acesta explică comportamentul sexual al copiilor și tinerilor. De asemenea, oferă un mijloc de evaluare a comportamentului și a interacțiunii pentru a determina dacă este dăunător. Respectivul cadru subliniază, la fel, importanța etichetării cu cuvinte a comportamentului (nu a copilului) și identifică care ar trebui să fie răspunsul adecvat al adulților.

Pentru a decide dacă un comportament este dăunător sau nu, trebuie examinată prezența nivelului de constrângere, dacă există. Dacă nu există constrângeri sau niciun fel de înșelăciune sau manipulare prezentă și copiii au vârsta similară, ca regulă generală, comportamentul poate fi considerat normal.

Pentru analiza diferitor comportamente, o modalitate în acest sens este examinarea lor folosind clasificările: Normal, Steag Galben, Steag Roșu și Steag Negru.

4.7 GAMA COMPORTAMENTULUI SEXUAL LA COPIII DE 0–12 ANI

COMPORTAMENTE NORMALE

- ▶ Conversații despre organele genitale sau de reproducere cu colegii sau frați de aceeași vârstă;
- ▶ Conversații de tipul „Mi-o arăți pe a ta – Ți-o arăt pe a mea” cu colegii;
- ▶ Joaca „de-a doctorul”;
- ▶ Masturbare ocazională fără penetrare;
- ▶ Sărut, flirt;
- ▶ Cuvinte sau glume „murdare” în cadrul grupului de colegi.

COMPORTAMENTE CLASIFICATE CU STEAG GALBEN

- ▶ Preocupare pentru teme sexuale (în special sexual agresive);
- ▶ A da jos fusta sau pantalonii altor copii;
- ▶ Conversații sexuale explicite sau precoce cu colegii;
- ▶ Tachinarea/jenarea sexuală a altora;
- ▶ Evenimente singulare de a trage cu ochiul, expunere, obscenități, interes pornografic, stimulare (*adică frecarea deliberată de oameni în spații închise, de exemplu, în autobus aglomerat*);
- ▶ Preocuparea pentru masturbare;

28. Ryan, G. & Lane, S. (1997) Infrațiunile de natură sexuală la tineri: Cauze, consecințe și corectare. San Francisco: Jossey Bass (versiunea originală în limba engleză).

- ▶ Masturbare reciprocă, masturbare în grup;
- ▶ Simularea preludiului cu păpuși sau colegi îmbrăcați („mângâiere”, sărut francez).

COMPORTEMENTE CLASIFICATE CU STEAG ROȘU

- ▶ Conversații sexuale explicite cu copii semnificativ mai mici;
- ▶ Atingerea organelor genitale ale altora;
- ▶ Degradarea personală sau a altora cu teme sexuale;
- ▶ Forțarea expunerii organelor genitale ale altora;
- ▶ Inducerea fricii, amenințarea cu forță;
- ▶ Propuneri cu tentă sexuală explicită, amenințări (verbal sau mesaje cu tentă sexuală – „sexting”);
- ▶ A trage cu ochiul, obscenități, interes pornografic sau stimulare în mod repetat sau cronic;
- ▶ Masturbare compulsivă;
- ▶ Masturbare cu penetrare;
- ▶ Simularea actului sexual cu păpuși, colegi, animale.

COMPORTEMENTE CLASIFICATE CU STEAG NEGRU

- ▶ Penetrarea orală, vaginală, anală a păpușilor, copiilor, animalelor;
- ▶ Atingerea forțată a organelor genitale;
- ▶ Simularea actului sexual cu colegii dezbrăcați;
- ▶ Orice leziune sau sângerare genitală care nu se explică din cauze accidentale.

4.8 GAMA COMPORTEMENTULUI SEXUAL LA ADOLESCENȚII DE 13–18 ANI

COMPORTEMENTE NORMALE

- ▶ Conversații explicite cu colegii;
- ▶ Obscenități / Glume explicite sexual;
- ▶ Insinuări/Flirt;
- ▶ Masturbare;
- ▶ Curtare/Îmbrățișare/Sărut;
- ▶ Preludiu („mângâiere”);
- ▶ Masturbare reciprocă;
- ▶ Raport sexual într-o relație pe termen lung.

COMPORTEMENTE CLASIFICATE CU STEAG GALBEN

- ▶ Preocupare/Anxietate;
- ▶ Interes pornografic semnificativ (de exemplu, vizitarea site-uri web / descărcarea filmelor „pentru adulți”);
- ▶ Comportament promiscuu;

- ▶ Graffiti cu conținut explicit sexual (cronic / cu impact, direcționat către persoane);
- ▶ Încălcarea spațiului corporal al altora;
- ▶ Evenimente singulare de Voyeurism, Expunere, Stimulare, cu colegi cunoscuți de aceeași vârstă.

COMPORTEMENTE CLASIFICATE CU STEAG ROȘU

- ▶ Masturbare compulsivă;
- ▶ Degradarea/Umilirea altora în mod sexual;
- ▶ Încercarea de a-i expune pe ceilalți;
- ▶ Pornografie agresivă din punct de vedere sexual;
- ▶ Trimiterea de mesaje text nedorite cu conținut sexual explicit altora;
- ▶ Conversații sexuale / contact cu copiii mai mici;
- ▶ Apucarea organelor genitale sau agresivitate sexuală în alte moduri;
- ▶ Amenințări sexuale explicite.

COMPORTEMENTE CLASIFICATE CU STEAG NEGRU

- ▶ Comportament ilegal / abuz sexual;
- ▶ Apeluri obscene;
- ▶ Voyeurism;
- ▶ Exhițiționism;
- ▶ Folosirea tehnologiei pentru a prinde în capcană, a amenința sau a umili sexual pe alții;
- ▶ Stimulare (*frecare în mod deliberat de oameni în spații închise*);
- ▶ Agresiune sexuală;
- ▶ Viol;
- ▶ Implicarea în bestialitate.

4.9 GAMA CONSTRÂNGERII SAU PRESIUNII

Problema cheie în a decide dacă a avut loc un abuz este măsura în care a existat constrângere, presiune sau manipulare. Tabelul de mai jos stabilește modul în care aceasta ar trebui privită în diferite tipuri de comportament:

COMPORTEMENTE NORMALE	ABSENȚA CONSTRÂNGERII
	ABSENȚA PRESIUNII
	„E DISTRACTIV” DESCRIE TONUL
COMPORTEMENTE CLASIFICATE CU STEAG GALBEN	MANIPULARE
	TRUCURI
	PRESIUNE ASUPRA COLEGILOR
	CARACTER ASCUNS

COMPORAMENTE CLASIFICATE CU STEAG ROȘU	CONSTRÂNGERE
	AMENINȚĂRI
	MITUIRE
COMPORAMENTE CLASIFICATE CU STEAG NEGRU	FORȚĂ FIZICĂ
	AMENINȚĂRI CU ARMĂ
	VIOLENȚĂ

Tonul din spatele Comportamentului Normal este jucăuș. Există egalitate între cei implicați. Lipsește orice presiune și manipulare. Este în esență un „joc” în care fiecare participă în propriile condiții și nimeni nu-l obligă pe celălalt să facă ceva ce nu vrea sau nu înțelege. Acest lucru este valabil pentru copii mici, copii mai mari sau adolescenți. Pe măsură ce se schimbă clasificarea comportamentului, gradul de constrângere crește, iar posibilitatea de rănire crește și ea exponențial. *(Se poate susține, de asemenea, că un astfel de test poate fi aplicat tuturor relațiilor sexuale, inclusiv celor ale adulților și nu doar celor care implică copii/tineri, în a decide dacă un anumit comportament are potențialul de a fi dăunător sau nu.)*

4.10 CE ESTE „EXPERIMENTAREA SEXUALĂ”?

Comportamentul sexual inadecvat al adolescenților este adesea respins ca fiind „doar o experimentare”. Este normal ca tinerii să fie curioși cu privire la sex și să dorească ceea ce ei consideră a fi unul dintre lucrurile bune ale vieții: experiențe sexuale bune. De asemenea, este normal ca tinerii să fie naivi și stângaci în primele lor încercări de descoperire sexuală. Totuși, ceea ce *nu* este acceptabil, reprezintă situația de tipul când o persoană folosește o altă persoană, mai slabă sau mai vulnerabilă, pentru a-și satisface propria curiozitate sexuală. Aceasta constituie abuz și trebuie recunoscut ca atare.

Faptul că un anumit comportament sexual este realizat de un adolescent timid și stângaci poate fi un factor atenuant în ceea ce privește riscul de recidivă, dar acest lucru nu face automat acțiunea drept „experimentală” și, prin urmare, cumva „normală”. Dacă comportamentul în sine este abuziv, acesta nu poate fi clasificat altfel. Din perspectiva victimei, a fi abuzat de un adolescent stângaci are același efect și acest lucru nu poate fi negat din cauza imaturității agresorului.

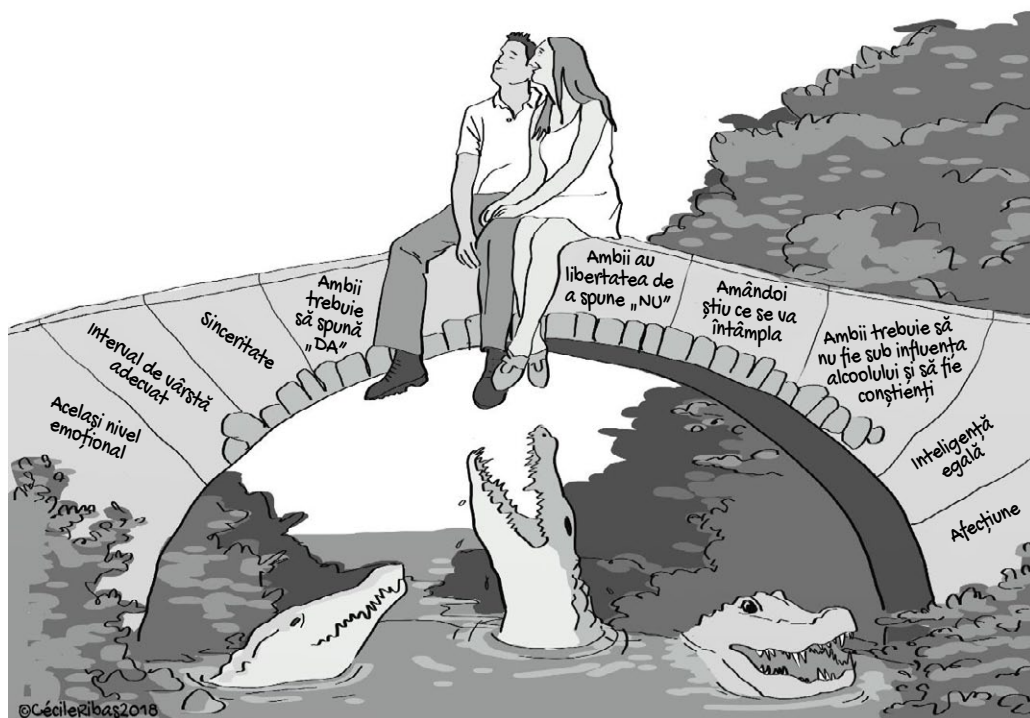
Deci, ce criterii pot fi folosite pentru a judeca dacă se poate spune cu adevărat că un comportament are un caracter „experimental”? Conform modelului AIM2²⁹ pentru evaluarea comportamentului sexual dăunător la adolescenți, se pot aplica următoarele afirmații:

- ▶ Ambii tineri ar trebui să aibă vârsta și nivel intelectual similare;
- ▶ Nu ar trebui să existe nicio constrângere de niciun fel, inclusiv utilizarea forței, trucurilor, manipulării sau amenințărilor;
- ▶ Nu ar trebui să existe inegalități, reale sau percepute de exemplu în virtutea statutului între colegi, a nivelului de autoritate, a culturii sau rasei;
- ▶ Ambele părți trebuie să poată îndeplini criteriile pentru acordarea unui consimțământ adevărat.

29. Print et al (2012) *Modelul de evaluare AIM2 – Document de orientare*. Stockport: Proiectul AIM. (versiunea originală în limba engleză).

Pentru ca experimentarea sexuală, spre deosebire de abuzul sexual, să fie prezentă, trebuie să existe o adevărată egalitate între părți. Atunci când aceasta este situația, nu există niciun element abuziv în comportament. Prin urmare, trebuie să includă consimțământul real al ambelor părți³⁰.

4.11 CONSIMȚĂMÂNTUL REAL

Dacă lipsește doar unul dintre elementele de bază ale acestei „punți”, atunci unul sau, probabil, ambii tinerii vor fi răniți (din McGrath, 2019).

Consimțământul real include următoarele elemente:

■ **Același nivel emoțional:** dacă unul este foarte imatur și celălalt sofisticat, atunci nu poate fi prezent consimțământul real. În adolescență, o diferență de unul sau doi ani poate fi semnificativă în ceea ce privește maturitatea, ceea ce poate fi ușor de exploatat.

■ **Interval de vârstă adecvat:** dacă există o diferență semnificativă de vârstă, nu poate exista un consimțământ real. Poate părea la prima vedere că, deoarece doi tineri au aproximativ aceeași vârstă, prin urmare, sunt egali în alte moduri. Inegalitățile mai subtile includ situația în care un copil a fost desemnat drept „responsabil” sau i s-a acordat un rol de dădacă.

■ **Sinceritate:** dacă o persoană o înșală pe cealaltă, nu există consimțământ.

■ **Ambii trebuie să spună „da”:** acel „da” trebuie să fie clar. A da un consimțământ în cunoștință de cauză pentru ceva, trebuie să includă cunoașterea standardelor de comportament: în ce contexte și în ce circumstanțe. Nu este suficient să se spună că „toată lumea o face în zilele noastre”.

30. Khan, T. J. (2001) *Căi – Un manual ghidat pentru tinerii care încep tratamentul*. Brandon: Safer Society Press. (versiunea originală în limba engleză).

■ **Ambii au libertatea de a spune „nu”:** Acest lucru este evident, dar trebuie afirmat în mod explicit. „Nu” nu trebuie să fie însoțit de rezistență fizică pentru a constitui o lipsă de cooperare.

■ **Amândoi știu ce se va întâmpla:** Din nou, aici nu poate exista o neînțelegere în acest sens, altfel există un mare risc de exploatare. Un tânăr poate consimți la un tip de activitate, dar asta nu implică o aprobare și pentru o serie de alte activități.

■ **Ambii trebuie să nu fie sub influența alcoolului și să fie conștienți:** persoanele în stare de ebrietate sau inconștiente nu pot da un consimțământ corespunzător.

■ **Inteligență egală:** dacă unul este semnificativ mai puțin inteligent decât celălalt, nu poate exista un consimțământ real.

■ **Afecțiune:** absența afecțiunii poate însemna că nu există consimțământ. Dacă o persoană o „adoră” pe cealaltă, dar acea persoană nu are nici cea mai mică afecțiune sau respect pentru cealaltă, șansele de exploatare sexuală sunt foarte mari. Există așa-numite „vedete”, aflate astăzi în închisoare pentru că au exploatat naivitatea „fanilor” care le adorau și pentru care nu aveau absolut niciun interes.

Este la fel de important ca fetele să cunoască adevăratul sens al consimțământului ca și pentru băieți/tineri. Dialogul este esențial. Adolescenții trebuie să vorbească despre aceste probleme și să-și dea consimțământul explicit.

Părinții/îngrijitorii, în special, trebuie să fie conștienți de faptul că propriul lor comportament trebuie să fie în concordanță cu ceea ce așteaptă de la copiii lor. Evident, de exemplu, este foarte puțin util a se interzice accesul tinerilor la site-uri porno dacă tatăl are propria colecție porno. Adolescenții, în special, își dau seama foarte repede de ipocrizia din partea părinților lor. Acest lucru este adevărat în același mod în care părinții care fac exces de alcool nu vor avea prea mult noroc să le țină morală copiilor lor despre pericolele „băuturii demonice” dacă vor continua să bea în exces.

5. DEPISTAREA ȘI MANAGEMENTUL SESIZĂRILOR DE ABUZUL SEXUAL ASUPRA COPILOR

În Republica Moldova, mecanismul de cooperare intersectorială pentru identificarea, evaluarea, sesizarea, asistența și monitorizarea copiilor victime sau potențialelor victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (Mecanismul intersectorial VNET)³¹ prevede ca toate cazurile suspectate de violență, neglijare, exploatare și trafic să fie înregistrate imediat de către profesioniști cu competențe în protecția copilului (de exemplu, profesori, educatori, asistenți sociali, personal medical și poliție) și apoi raportate autorității tutelare locale (primarul satului). Mecanismul prevede și informarea suplimentară:

- a)** a poliției – dacă este cunoscut sau se suspectează că un copil este victimă a unei infracțiuni/contravenții;
- b)** a serviciului de asistență medicală urgentă – dacă sesizarea conține informații privind existența pericolului iminent pentru viața sau sănătatea copilului, a tentativelor de suicid din partea copiilor;
- c)** a inspectoratului de stat al muncii – dacă sesizarea conține informații privind utilizarea muncii copilului la lucrări cu condiții de muncă grele, vătămătoare și/sau periculoase, precum și la lucrări care pot să aducă prejudicii sănătății sau integrității morale a copiilor.

Directorii instituțiilor (medico-sociale, educaționale etc.) care primesc sesizări/informații care ridică motive de îngrijorare ar trebui să trateze cu seriozitate toate problemele legate de bunăstarea și protecția copilului, indiferent de sursa lor. Conform procedurilor intersectoriale, toate preocupările legate de violența sexuală ar trebui raportate imediat autorității tutelare și poliției.

5.1 EVALUAREA ÎNIIĂLĂ A UNUI MOTIV DE ÎNGRIJORARE

Autoritatea tutelară locală dispune imediat evaluarea inițială a situației copilului de către managerul de caz (asistentul social comunitar sau specialistul local în protecția copilului, sau alt

31. HG nr. 270/2014 privind aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul de cooperare între autorități pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 92–98/297 din 18.04.2014). Disponibilă în limba română la https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=18619&lang=ro

specialist), indicând, dacă este necesar, specialiștii din domeniul asistenței medicale, educației, poliție care să participe la acest proces³².

Verificări preliminare

După primirea sesizării cu privire la un caz suspect, managerul de caz ar trebui să verifice dacă există o înregistrare a vreunui contact anterior cu familia copilului. Este posibil ca asemenea contacte să fi fost înregistrate de alți profesioniști (de exemplu, medicul de familie, profesorii, asistenții medicali primari sau psihologii). Respectivii ar trebui, la fel, contactați pentru a vedea dacă au avut îngrijorări cu privire la copil. Scopul acestui proces este de a ajuta managerul de caz să înțeleagă istoricul și circumstanțele copilului, să identifice nevoile nesatisfăcute și să stabilească dacă există riscul de a suferi o vătămare. Acest lucru le va permite să decidă cel mai potrivit răspuns.

Evaluarea

Managerul de caz efectuează evaluarea inițială imediat, dacă sesizarea conține informații despre existența unui pericol iminent pentru copil sau, în decurs de 24 de ore – în celelalte cazuri.

Managerul de caz va contacta îngrijitorul sau managerul instituției de îngrijire, solicitând cooperarea acestora pentru a efectua o evaluare a nevoilor copilului și ale familiei. Scopul este de a lucra în cooperare cu părinții / alți îngrijitori pentru a determina sprijinul sau intervențiile adecvate pentru a asigura siguranța și bunăstarea copilului. Dacă acuzația este împotriva unuia dintre părinți sau personalul din serviciul de plasament, este de o importanță vitală de a câștiga cooperarea părintelui/personalului nevinovat.

Atunci când un manager de caz primește o sesizare asupra unei suspiecții de abuz/exploatare sexuală a copilului, rolul acestuia este de a examina cazul pentru a decide dacă:

- (a) Este respectiva o situație care constituie o problemă de protecție a copilului;
- (b) Există careva factori de risc care sugerează lipsa de siguranță (securitate) pentru copil de a rămâne în locuința sa actuală și dacă este necesară scoaterea din familie / din mediul actual și mutarea acestuia într-un loc sigur;
- (c) Dacă copilul trebuie scos din familie / mediul său actual, este aceasta responsabilitatea specialistului să obțină resursele necesare împreună cu autoritatea tutelară locală;
- (d) Dacă este necesară o evaluare suplimentară, specialistul va trimite cazul copilului către medicul legist corespunzător.

5.2 DISCUȚIILE CU COPIII DESPRE PRETINSELE CAZURI DE ABUZ SEXUAL ASUPRA COPIILOR: „INTERVIUL DE PROTECȚIE”

În timpul evaluării inițiale, are loc interviul de protecție cu copilul, ținând cont de vârsta și gradul de maturitate al acestuia, pentru a-i stabili nevoile imediate, implicând, după caz, alți specialiști în abordarea problemelor de sănătate, emoționale și altele. O problemă majoră va fi luată în considerare, dacă este necesar, de a limita accesul presupusului agresor la alți copii / potențiale victime. Interviul de protecție este realizat de unul dintre specialiștii în care copilul are cea mai mare încredere. Această persoană va fi stabilită de membrii echipei multidisciplinare.

32. Pct. 7 al HG 270/2014.

Abuzul/exploatarea sexuală poate fi un subiect dificil de discutat cu un copil. Din motive întemeiate, copiii pot fi foarte reticenți în a împărtăși informații și a dezvălui detalii despre abuz. Atunci când copilul sau tânărul este ascultat în timp ce face dezvăluiri despre potențialul abuz, inclusiv despre exploatarea sexuală, **este important să se evite a se pune întrebări insinuante sau indiscrete**. Acest lucru este important deoarece eșecul în acest sens va crea potențiale probleme juridice într-o etapă ulterioară, deoarece se va susține că ancheta inițială a „contaminat” dovezile. O asemenea stare de fapt poate duce la eșecul cauzelor în instanțele judecătorești, ceea ce va constitui o povară suplimentară pentru victime, care se vor simți dezamăgite de sistemul juridic și ar putea gândi că nu au fost crezute. Acest lucru le poate induce sentimentul că nu trebuiau din capul locului să dezvăluie și/sau că au trădat.

În esență, specialistul trebuie să-i ușureze copilului sarcina de a povesti. Așa cum au afirmat cercetătorii americani, „interviewatorii care doresc să obțină relatări exacte, în special de la copiii mici, ar trebui să îi încurajeze pe copii să relateze în mod spontan și liber informațiile, stabilind o legătură, oferind suficient timp pentru răspuns și abținându-se de la întreruperi sau utilizarea prematură a unor întrebări specifice”³³. Cele mai importante aspecte în acest sens sunt:

- ▶ A asculta cu atenție și a evita întreruperea copilului;
- ▶ A le permite copiilor să-și spună povestea, în felul lor;
- ▶ A nu exprima șoc sau emoții puternice, deoarece acest lucru poate alarma copilul;
- ▶ A rămâne calm și liniștitor;
- ▶ A explica faptul că alți profesioniști (adică medicul legist) ar putea fi nevoiți să examineze situația dacă se pare că este necesară o evaluare suplimentară;
- ▶ A mulțumi copilului pentru schimbul de informații și a spune că vor fi luate măsuri pentru a-l ține în siguranță, dar fără promisiuni care nu pot fi ținute, cum ar fi că informațiile vor rămâne un „secret”. Confidențialitatea limitată este tot ce se poate oferi;
- ▶ Trebuie luate notițe, cu atenție, cu privire la orice conversație cu copilul și/sau părinții/îngrijitorii.

5.3 FACTORII CARE POT ÎMPIEDICA ANALIZA ADECVATĂ A CIRCUMSTAŢELOR

Uneori, chiar înainte de a începe o evaluare, anumite convingeri/prejudecăți greșite pot influența modul în care va fi gestionat cazul.

Iată câțiva factori care pot interfera în gestionarea corectă a unei probleme de abuz sexual asupra copilului:

COPILUL NU PARE A FI AFECTAT DE ABUZUL PE CARE L-A DESCRIS	Faptul că un copil nu prezintă simptome evidente, nu înseamnă că relatarea acestuia privind abuzul trebuie pusă sub semnul întrebării sau pusă la îndoială. Poate însemna doar că respectivul copil este mai rezistent și/sau mai bine susținut decât alți copii.
COPILUL NU A DESCRIS ABUZUL CU PENETRARE	Chiar dacă nu a fost descrisă nicio penetrare, aceasta nu înseamnă că abuzul nu a avut loc și, la fel, nu înseamnă că nu a existat niciun impact asupra copilului.

33. Warren, A. & McGough, L. S. (1996) Cercetări privind influențabilitatea copiilor: Implicații pentru interviul de investigație. *Justiție și comportament penal*, 23, 95, 269–303. (versiunea originală în limba engleză).

COPILUL PROVINE DINTR-O FAMILIE CU PROBLEME ÎN TRECUT ȘI/SAU UN MEDIU STIGMATIZAT	Faptul că un copil poate proveni dintr-un mediu tulburat nu înseamnă că minte sau că nu merită același respect ca toți ceilalți.
COPILUL A MINȚIT DESPRE ALTE CHESTIUNI ÎN TRECUT	În timp ce copiii uneori mint despre abuzurile sexuale, acest lucru este extrem de rar și orice plângere cu privire la abuzul sexual asupra copiilor trebuie luată în serios. Chiar dacă au mințit despre alte lucruri în trecut, este foarte puțin probabil să mintă despre abuzul sexual asupra copilului.

5.4 POSIBILE URMĂRI ALE EVALUĂRII SPECIALISTULUI

NU A FOST IDENTIFICATĂ NICI O PREOCUPARE: De exemplu, sesizarea nu s-a confirmat și/ sau nu au fost identificate nici o necesitate nesatisfăcută sau risc în legătură cu copilul. Când este nevoie, cazul poate fi referit către un alt serviciu de asistență sau serviciu specializat (de exemplu, servicii de sănătate mintală sau pentru dizabilități).

SERVICII DE SPRIJIN FAMILIAL ar putea fi necesare dacă evaluarea indică asupra unor nevoi nerealizate ale copilului, însă acesta nu este în pericol de vătămări.

Multe rapoarte către specialiști nu se vor referi la un risc de protecție pentru copil, dar vor indica faptul că părinții / alți îngrijitori au nevoie de ajutor, deoarece propriile nevoi ale copilului nu sunt satisfăcute în mod adecvat. În astfel de cazuri, este important să se ofere servicii de sprijin familial. Scopul este de a ajuta familiile să rezolve problemele dificile, asigurându-se copiilor un mediu stabil în care să trăiască, și să ofere sprijin părinților când le este greu să facă față situației. Ar putea însemna, de asemenea, o recomandare pentru evaluarea psihologică sau psihiatrică a copilului și/sau evaluarea părintească pentru probleme de sănătate mintală sau dependențe.

COPILUL ARE NEVOIE DE PROTECȚIE: Atunci când în timpul evaluării sau a intervențiilor, sunt identificate preocupări serioase cu privire la riscul continuu de vătămare semnificativă, sau în cazul în care un specialist este preocupat de lipsa progreselor în cadrul planului de sprijin familial, se va proceda la elaborarea unui plan de acțiuni. Acest lucru se face în consultare cu părinții / alți îngrijitori și cu profesioniștii corespunzători pentru a proteja bunăstarea și siguranța copilului.

5.5 PLAN DE ACȚIUNI PENTRU PROTECȚIA COPILULUI

Planul de acțiuni se aplică copiilor considerați a fi expuși riscului și constă dintr-o listă de acțiuni care ajută la reducerea riscului pentru bunăstarea copilului. Respectiva listă de acțiuni ajută la reducerea riscului de vătămare a copilului și la promovarea bunăstării acestuia. Planul clarifică pașii care trebuie făcuți și cine este responsabil pentru fiecare parte a acestuia.

Copiii pot continua să locuiască acasă, cu excepția cazului în care se constată un risc continuu pentru ei sau dacă se consideră că Planul de Protecție a Copilului nu funcționează. Aceste cazuri pot avea ca rezultat o decizie de luare a copilului din familie / alt mediu de îngrijire prin intermediul unei decizii corespunzătoare.

Acolo unde este posibil, copiii ar trebui susținuți să locuiască acasă cu familiile lor, lângă prieteni, școala lor și în propriile comunități. Copiii sunt scoși din familie doar atunci când s-a format un punct de vedere potrivit căruia, cel puțin deocamdată, sănătatea, dezvoltarea sau bunăstarea acestora nu pot fi altfel asigurate. Acest lucru ar trebui, în mod ideal, să se facă de comun acord cu părinții / alți îngrijitori. Cu toate acestea, în cazul în care nu se poate ajunge la

un acord, specialistul poate solicita o decizie a instanței judecătorești pentru a asigura siguranța și bunăstarea copilului în cauză.

Când se întâmplă acest lucru, trebuie depuse toate eforturile pentru a plasa copiii în familia extinsă (plasament la rude) sau într-un alt plasament de tip familial (tutelă/curatelă la terți, asistență parentală profesionistă, casă de copii de tip familial). În cazul în care acest lucru nu este posibil sau adecvat, un copil poate fi plasat într-un serviciu rezidențial de plasament situat cel mai aproape de comunitate. De asemenea, se depun toate eforturile pentru a menține frații împreună atunci când este necesar să fie scoși din grija părinților.

În timp ce are loc evaluarea/planificarea, specialistul alocat va analiza progresul intervențiilor și alte informații de la alți profesioniști care se ocupă de familie și va revizui, în consecință, evaluarea riscului. Specialistul va rămâne în contact strâns cu copilul și familia, va face aranjamente pentru evaluări și se va consulta cu alți profesioniști care văd copilul în mod regulat. Considerentul cheie este identificarea tipului de intervenție necesar pentru a se asigura că nevoile copilului sunt satisfăcute și că acesta rămâne în siguranță.

5.6 SESIZAREA MEDICULUI LEGIST

După examinarea și intervenția preliminară de protecție din partea specialistului, cazul poate fi luat în considerare de către medicul legist, care va face o evaluare completă și va decide dacă acuzația de abuz este fondată sau nu. Aceștia vor lua legătura cu poliția, care va investiga aspectele penale ale cazului. Siguranța copilului este primordială și în niciun moment nu ar trebui să fie compromisă din cauza preocupării pentru integritatea unei investigații penale.

6. ALTE ASPECTE IMPORTANTE

6.1 DREPTURILE COPILULUI

Intervențiile de protecție a copilului ar trebui să fie întotdeauna axate pe copil și să ia în considerare fiecare copil din familie ca un individ. Aceasta înseamnă să li se ofere posibilitatea de a-și exprima opiniile, concentrându-se asupra modului în care își trăiesc viața de acasă. Copiii au dreptul să fie auziți, ascultați și luați în serios. Ținând cont de vârsta și înțelegerea lor, aceștia ar trebui consultați și implicați în chestiuni și decizii care le pot afecta viața.

În cazul în care există îngrijorări cu privire la bunăstarea sau siguranța unui copil, ar trebui să existe oportunități pentru ca părerile acestuia să fie ascultate independent de părinte / alt îngrijitor. Trebuie găsit un echilibru adecvat între protecția copiilor și respectarea drepturilor și nevoilor părinților / altor îngrijitori și familiilor. În cazul în care există conflicte, Managerul de caz ar trebui să caute să pună bunăstarea copilului pe primul loc pornind de la interesul superior al acestuia.

6.2 DREPTURILE PĂRINȚILOR

Părinții consideră adesea că procesul de investigație și evaluare este foarte dificil și intruziv. Specialiștii ar trebui să încerce să formeze relații respectuoase și constructive cu familiile și copiii. Aceasta include explicarea atât a drepturilor copiilor, cât și ale părinților. De exemplu, dacă nu se identifică probleme, părinții pot solicita ca Managerul de Caz să contacteze fiecare dintre entitățile pe care le-a consultat pentru a-i informa despre rezultatul evaluării.

6.3 IMPORTANȚA CONFIDENȚIALITĂȚII

În timp ce schimbul de informații între profesioniștii relevanți face parte dintr-o abordare multidisciplinară, informațiile trebuie împărtășite doar pe baza „nevoii de a cunoaște”. Nimeni din afara cercului confidențial nu ar trebui să cunoască cazul, inclusiv alți profesioniști care nu sunt implicați sau ofițeri de poliție și, bineînțeles, oricine altcineva care nu are un rol profesional în tratarea oricărei chestiuni care implică un abuz sexual față de copii. Este extrem de important să se mențină cea mai strictă discreție. Mai ales în comunitățile mici, unde există convingerea că „toată lumea știe pe toată lumea”, este foarte important a fi discret și a păstra confidențială informația.

Dacă încrederea de bază nu poate fi menținută, atunci este foarte puțin probabil ca victimele să se prezinte pentru a dezvălui abuzul și nici părinții/îngrijitorii nu vor putea coopera cu profesioniștii, deoarece nu vor avea încredere în acțiunile lor.

Există doar câteva cazuri în care confidențialitatea poate fi încălcată de un profesionist. Acestea sunt:

- ▶ Atunci când clientul/beneficiarul serviciului își dă consimțământul pentru publicarea informațiilor;
- ▶ Atunci când profesionistului îi este cerut să facă acest lucru de către organul de urmărire penală sau instanța de judecată;
- ▶ Atunci când este necesar să fie protejată bunăstarea clientului/beneficiarului serviciului sau bunăstarea altcuiva, de exemplu în cazul riscului de sinucidere sau de vătămare a unei persoane vulnerabile.

6.4 IMPARȚIALITATEA ȘI ECHITATEA PROCEDURALĂ

Imparțialitatea și echitatea procedurală sunt considerente importante în legătură cu toate aspectele legate de abuzurile sexuale față de copii³⁴. Orice sugestie potrivit căreia a avut loc un abuz sexual față de copii ridică serioase problemele de ordin juridic. Credibilitatea acestor acuzații va fi luată în considerare de către medicul legist și va implica legătura cu organele de poliție. Dacă cazurile progresează, fiind luate în considerare de instanțe, respectivele vor acorda o atenție specială modului în care a fost tratat cazul pe parcurs. Aceasta înseamnă că Managerul de caz trebuie să fi adoptat o abordare imparțială, respectând drepturile fiecăruia și să fi evitat cu siguranță să pună întrebări sugestive copilului.

În cazul în care un copil nu prezintă un risc imediat sau grav, specialistul are datoria să se asigure, acolo unde este posibil, că orice acțiune întreprinsă este, de asemenea, în conformitate cu Imparțialitatea și Echitatea Procedurală. În special, persoana care se presupune că a cauzat vătămarea are dreptul de a fi informată cu privire la acuzațiile împotriva sa și de a primi o oportunitate rezonabilă de a formula un răspuns. Orice informații furnizate vor face parte din procesele de evaluare, iar informațiile nu vor fi împărtășite cu o terță parte până când nu se ajunge la concluzia că îngrijorările sunt „întemeiate” și că există convingerea că un copil sau mai mulți copii ar putea fi expuși riscului de vătămare.

34. McGrath, K. (2016), „Imparțialitatea și echitatea procedurală în evaluarea acuzațiilor și a riscului de abuz sexual asupra copiilor în zonele «gri»”. *NOTA News* (Nr. 78, Martie/Aprilie, 2016) (versiunea originală în limba engleză).

7. COMENTARIILE FINALE

Investigarea acuzațiilor de abuz sexual asupra copiilor este extrem de importantă, dar este o activitate complexă, laborioasă și solicitantă. Este de așteptat să existe o rezistență puternică împotriva scoaterii la suprafață a ceva ce poate fi / ar putut fi fost ascuns de multă vreme și care poate avea implicații grave, din punct de vedere juridic și psihologic.

În Republica Moldova, există așteptări mari din partea specialiștilor pentru asigurarea intervențiilor de protecție a victimelor, chiar dacă accesul acestora la resurse este adesea destul de limitat. Guvernul Republicii Moldova depune eforturi mari pentru a moderniza sistemul de protecție a copilului din țară și de a face acest lucru rapid. Consiliul Europei a fost un aliat ferm în această privință și va continua să fie.

Autorul se angajează să furnizeze instruire personalului din linia întâi în anul 2021 și să ofere asistență în această activitate de importanță vitală.

8. ÎNTREBĂRI FRECVENTE

Următoarele sunt câteva întrebări frecvente adresate cel mai adesea de asistenții sociali și de alți profesioniști ai echipelor multidisciplinare în timpul celor trei sesiuni de instruire organizate de Consiliul Europei, pe baza acestor Materiale de instruire, în perioada 10–29 martie 2021.

CUM ESTE POSIBIL CA ADULȚII SĂ FIE ATRAȘI SEXUAL DE COPII?

Multora le este greu să înțeleagă cum este posibil ca un adult sau chiar un adolescent să poată fi atras sexual de copiii mici. Acest lucru poate fi, într-adevăr, dificil de înțeles, dar, așa cum se explică mai detaliat în aceste Materiale de instruire, există diferite moduri de a înțelege un astfel de comportament atât din punct de vedere psihologic, cât și cultural. În special, este important să știm că acest fapt este foarte strâns legat de experiențele din copilărie și de atitudinile sociale care resping drepturile femeilor și ale copiilor. Poate fi, de asemenea, legat de abuzul sexual și/sau creșterea într-un mediu extrem de sexualizat.

Acest Material de instruire conține o informație simplă, dar cuprinzătoare, inclusiv o expresie grafică informativă, pe care profesioniștii o pot folosi nu numai pentru a-și organiza propria gândire în acest sens, ci și pentru a împărtăși informația atât victimelor, cât și familiilor lor.

DE CE COLABORAREA MULTIDISCIPLINARĂ ȘI MULTISECTORIALĂ ESTE ATÂT DE IMPORTANTĂ?

Intervenția în cazurile de abuz sexual asupra copiilor este o muncă foarte dificilă și stresantă, în consecință cooperarea intersectorială eficientă, reprezintă abordarea cheie în astfel de intervenții. Profesioniștii din sistemele de sănătate, protecție, educație și poliție au capacități și roluri specifice, care trebuie să se completeze reciproc, pentru gestionarea cuprinzătoare a acestor cazuri și asistența eficientă a victimei. Prin urmare, toți profesioniștii trebuie să lucreze împreună în interesul copiilor. Nu există un substitut pentru o bună comunicare și cooperare între profesioniști. Lipsa acesteia, poate duce la ceea ce se numește „separare” și nu poate fi luată nicio măsură la momentul potrivit pentru a proteja un copil. Atunci când profesioniștii nu reușesc să coopereze pot apărea tragedii.

CUM ESTIMĂM DACĂ EXISTĂ RISC IMEDIAT DE PROTECȚIE?

Vor fi cazuri în care vor fi necesare măsuri imediate pentru a proteja un copil în situații de risc. Acest lucru necesită o abordare multidisciplinară atentă și claritatea faptului că pragul de intervenție imediată a fost atins. Acuzațiile sau suspensiunile de abuz sexual asupra unui copil sunt

incluse în lista scenariilor acute care necesită acțiuni imediate. Aceasta presupune examinarea cazului pentru a evalua riscul și determinarea măsurilor care pot fi întreprinse pentru a proteja copilul. În special, este necesar să se verifice dacă există un adult apropiat al copilului pentru care nevoile copilului sunt mai presus decât cele ale oricărui presupus abuzator. În cazul în care acest lucru nu este posibil, va fi necesar să se facă o evaluare a capacității părintelui respectiv de a proteja copilul.

CUM ESTIMĂM DACĂ UN PĂRINTE ARE CAPACITATEA DE A PROTEJA UN COPIL DE UN PARTENER SAU MEMBRU DE FAMILIE?

Pentru a decide dacă un părinte, de cele mai multe ori o mamă, are capacitatea de a proteja un copil de un partener care pare să reprezinte o amenințare, ar trebui luată în considerare următoarea listă de verificare (răspunzând la următoarea întrebare – Prezintă părintele oricare dintre următoarele caracteristici?):

- ▶ Un istoric al copilăriei cu abuz sexual sau fizic sever și repetat.
- ▶ O relație cu propria mamă caracterizată prin respingere extremă și lipsuri emoționale.
- ▶ Modele repetate de relații cu bărbații care sunt abuzivi sexual și/sau fizic față de femeie sau copiii ei.
- ▶ Preocupări anterioare privind neglijarea și abuzul față de proprii copii.
- ▶ Dificultăți de sănătate mintală, inclusiv tulburări de personalitate sau abuz de substanțe.

Fiecare dintre aceste criterii poate împiedica părintele să-și poată proteja copilul, deoarece poate acorda prioritate relației sale cu partenerul său (sau alt membru al familiei) față de cea a copilului. Chiar și un singur criteriu este o îngrijorare, dar dacă două sau mai multe se combină, vor exista îngrijorări semnificative cu privire la capacitatea părintelui respectiv de a proteja copilul.

CÂT DE IMPORTANT ESTE CA POLIȚIA SĂ SE IMPLICE ÎN CAZURILE DE PROTECȚIE A COPIILOR?

Poliția are un rol vital în protecția copilului nu doar din punct de vedere al urmăririi penale, ci și cu scopul sprijinirii activității asistenților sociali și a altor profesioniști. La nivel practic, de exemplu, atunci când un copil trebuie îndepărtat dintr-o familie împotriva dorinței părinților, sprijinul lor este vital. Pot exista amenințări fizice sau intimidări la adresa asistenților sociali, atât de multe încât propria lor siguranță poate fi expusă riscului, prin urmare poliția are un rol definit în astfel de circumstanțe.

CE SE ÎNTÂMPLĂ DACĂ EU MUNCESC ÎNTR-O COMUNITATE MICĂ ÎN CARE TOȚI SE CUNOSC ÎNTRE EI?

Mulți asistenți sociali lucrează izolat în comunități mici. Deși acest lucru are avantajul de a cunoaște mulți locuitori, are și dezavantajul de a fi expuși presiunii locale și chiar intimidării. Acest lucru reafirmă din nou necesitatea unei bune cooperări multidisciplinare și a susținerii poliției, precum și avertizarea întregii echipe cu privire la necesitatea păstrării confidențialității cazului identificat și a posibilelor efecte negative care ar putea aduce divulgarea acestuia. Fără o abordare unificată și sprijinul poliției, poate fi foarte dificil pentru persoanele izolate.

CUM POT ESTIMA DACĂ UN COMPORTAMENT PARTICULAR AL ADOLESCENTULUI POATE FI CLASIFICAT CA „EXPERIMENTARE SEXUALĂ NORMALĂ”?

Acest lucru este abordat în detaliu în acest Material de instruire, totodată, cu certitudine lipsa clarității cu privire la această problemă creează o mulțime de dificultăți atât pentru profesioniștii din cadrul autorităților tutelare, cât și pentru poliție care investighează acuzațiile de agresiune sexuală cu implicarea adolescenților. Există multe astfel de cazuri. Aceasta se axează adesea pe definiția consimțământului. În esență, se poate spune că explorarea sexuală normală există numai în acele cazuri în care există egalitate la toate nivelurile între parteneri. Asta înseamnă că amândoi trebuie să aibă aproximativ aceeași vârstă, maturitate și inteligență. La fel, ambii trebuie să fie sobri și liberi să spună „nu” în orice moment. Totodată, să nu implice niciun fel de constrângere, manipulare sau înșelătorie. Aceste Materiale de instruire mai conțin o definiție clară a acestui aspect, împreună cu o ilustrație care poate fi utilizată ca tip de „infografic” atât pentru tineri, cât și pentru părinții lor.

www.coe.int

Consiliul Europei este organizația lider în domeniul drepturilor omului pe continentul european. Aceasta include 47 de state membre, inclusiv toate statele membre ale Uniunii Europene. Toate statele membre ale Consiliului Europei au semnat Convenția Europeană a Drepturilor Omului, un tratat conceput să protejeze drepturile omului, democrația și preeminența dreptului. Curtea Europeană a Drepturilor Omului supraveghează punerea în aplicare a Convenției în statele membre.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE